

Onsdagen den 22 november

Kl. 09.00–12.16
16.00–16.09

---

§ 1 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Daniel Helldén* (MP) avsagt sig uppdraget som ledamot i trafikutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Miljöpartiets partigrupp anmält Per Bolund som ledamot i trafikutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

ledamot i trafikutskottet
Per Bolund (MP)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2023/24:168

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:168 Älgstammens storlek och skogspolitikens påverkan
av Elin Söderberg (MP)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 november 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 21 november 2023

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Peter Kullgren (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Prot. 2023/24:34
22 november

Interpellation 2023/24:186

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:186 Swedavia AB
av Isak From (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2023.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2023

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2023/24:192

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:192 Bostadspolitiken
av Denis Begic (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 20 december 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 21 november 2023

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till arbetsmarknadsutskottet:

RiR 2023:17 Subventionerade anställningar – att motverka fel i ett system med allvarliga risker

§ 5 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2023/24:39 till socialutskottet

§ 6 Ärende för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Socialutskottets betänkande
2023/24:SoU4 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2022

Prot. 2023/24:34
22 november
-----

§ 7 Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia

Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU19
Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia (framst. 2023/24:RB3)
föredrogs.

Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia

Anf. 1 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! I maj 2020 medgav riksdagens alla partier utom Sverigedemokraterna att Riksbanken för Sveriges del fick avskriva Somalias skuld till IMF och att Sverige för detta ändamål skulle bidra med 21 miljoner kronor. Sverigedemokraterna var det enda parti som motsatte sig att vi skulle ”baila” ut Somalia. Men efter debatt i kammaren fick den rödgröna regeringen sin vilja igenom, och 21 miljoner kronor skickades till Somalia trots risken – som Sverigedemokraterna varnade för – att det i slutändan skulle bli svenska skattebetalare som fick ta notan.

Nu har vi facit framför oss. Det är precis detta som händer. Riksdagen ”bailade” ut Somalia, tackade för kaffet och skickar nu notan till skattebetalarna.

Frågan som måste ställas är: Varför var det ingen som lyssnade?

För Socialdemokraternas del handlade det om, vilket också sades i debatten, att 21 miljoner kronor ansågs vara en liten summa i sammanhanget. Det kan man naturligtvis ha olika synpunkter på, men man ska komma ihåg att Sverige och världen vid denna tidpunkt, våren 2020, genomgick den dödligaste pandemin i modern tid. Det var stora brister i de svenska krisförberedelserna. Det var brist på all möjlig sjukhusutrustning. 21 miljoner kronor hade räckt till 266 000 andningsskydd av modellen FFP2. Är 21 miljoner kronor mycket eller lite? Är 266 000 andningsskydd till svensk sjukvård mycket eller lite? Det får var och en själv avgöra.

Utöver detta förminskande av pengapåsen motiverades beslutet från rödgrönt håll med att det var pengar som skulle gå till goda ändamål. Det skulle gå till korruptionsbekämpning, hette det. Enligt Transparency Internationals korruptionsindex var Somalia år 2020 världens mest korrupta land. Och år 2023 är det fortfarande världens mest korrupta land.

Jag tror inte att jag behöver uttala det uppenbara här, hur detta låter. Man skickar alltså iväg pengar till världens mest korrupta land för att bekämpa korruption. Naivt och dumt är det mest diplomatiska jag kan komma på i det här läget.

Prot. 2023/24:34
22 november

Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valuta-fondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia

Till saken hör att dessa pengar inte under några som helst omständigheter skulle tas från statsbudgeten, enligt förespråkarna. Det är alltså hela anledningen till att vi står här i dag igen, för det måste tas från statsbudgeten. ECB säger att det annars strider mot förbudet om monetär finansiering. På ren svenska betyder det att notan måste skickas till de svenska skattebetalarna. Det är de som ska betala för kalaset.

Detta är märkligt, för vi alla i riksdagen är överens om att vi inte ”bailar” ut banker längre. Men länder, hela stater, kan vi ”baila” ut. Varsågod!

Jag antar, fru talman, att jag inte kommer att få några klagorande svar kring detta i dag, men jag hoppas att man åtminstone kan redovisa vad pengarna har gått till. Jag ställer frågan rakt ut: Vad har pengarna gått till?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 8 Nya bestämmelser om hur Sjunde AP-fonden ska lämna hållbarhetsinformation

Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU8
Nya bestämmelser om hur Sjunde AP-fonden ska lämna hållbarhetsinformation (prop. 2023/24:9)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 9 Förvärv och förvaltning av vissa kreditavtal

Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU18
Förvärv och förvaltning av vissa kreditavtal (prop. 2023/24:23)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 10 Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU

Skatteutskottets betänkande 2023/24:SkU5
Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU (prop. 2023/24:15)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 11 Grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen

Civilutskottets betänkande 2023/24:CU4

Grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen (prop. 2022/23:136)
föredrogs.

Prot. 2023/24:34
22 november
-----

*Grupptalan till skydd
för konsumenters
kollektiva intressen*

Anf. 2 BJÖRN TIDLAND (SD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i civilutskottets betänkande 2023/24:CU4, vilket innebär att riksdagen antar regeringens förslag till lag om konsumenters kollektiva intressen.

Fru talman! Upprinnelsen till detta lagförslag är ett direktiv från Europaparlamentet. Syftet med direktivet är att säkerställa att grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen är tillgänglig i alla medlemsstater på likvärdiga villkor samtidigt som regelverket förhindrar rättegångsmissbruk.

Vad är då en grupptalan? Med grupptalan avses enligt direktivet en talan för att skydda konsumenters kollektiva intressen som väcks av en godkänd enhet.

Vad är då en godkänd enhet? Jo, det är en organisation eller ett offentligt organ som företräder konsumenters intressen och som av en medlemsstat har utsetts för att väcka grupptalan i enlighet med direktivet.

Hur blir man då en godkänd enhet? För det första måste man bedriva verksamhet riktad till allmänheten i syfte att skydda konsumenters intressen, och man ska ha gjort så under minst tolv månader före ansökan. För det andra får man inte vara vinstdrivande. För det tredje får man inte vara konkursmässig. För det fjärde ska man vara oberoende och inte påverkas av andra än konsumenter. För det femte, slutligen, måste man lägga ut all information om sin verksamhet på sin webbsida, och det gäller även organisation och ekonomi.

Vem bestämmer då vilka som blir godkända enheter? Jo, det gör en beslutande myndighet som även ska upprätta en förteckning över godkända enheter. Myndigheten ska även pröva alla enheter vart femte år och utdela vite för dem som missköter sig. Den beslutande myndigheten ska anmäla till Europeiska kommissionen vilka som är godkända för att väcka gränsöverskridande grupptalan.

Finns det ytterligare regler? Svar ja. Regeringens lagförslag innehåller 28 paragrafer som finns återgivna i betänkandet. Jag hänvisar till handlingarna för detaljer om dessa.

Fru talman! Jag finner ingen anledning att ifrågasätta att lagen kommer att fylla sitt syfte, nämligen att grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen blir tillgänglig i alla medlemsstater på likvärdiga villkor.

Anf. 3 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten Björn Tidland! Vi delar ledamotens uppfattning när det gäller förslaget. Vi tycker att förslaget är bra. Men frågan kvarstår fortfarande när det gäller opt-out. Vi skriver i vår motion att vi skulle vilja utreda den delen.

Vår uppfattning är att den nya lagen kommer att öka och förbättra skyddet för konsumenterna och att oseriösa näringsidkare kommer att få det svårare att agera på marknaden. Regeringen själv har uttryckt att det finns fördelar med att utreda ett opt-out-system. Varför vill ledamoten inte godkänna det förslaget?

Anf. 4 BJÖRN TIDLAND (SD) replik:

Fru talman! Tack, Anna-Belle Strömberg, för frågan!

I er motion har ni hänvisat till SOU 2022:42, där ni hittar er information. Jag läser högt ur utredningen, där man svarar på varför man inte föreslår opt-out: ”Att utforma en väl fungerande ordning som tillgodoser de behov som i dag finns av att stärka konsumenters rättsskydd och som uppfyller nödvändiga rättssäkerhetskrav kräver dock en ordentlig genomgång och analys av situationen på konsumentområdet. En sådan analys skulle behöva inkludera samråd med såväl organisationer som företrädare konsumentintressen som näringslivsintressen. Det finns dessutom ett antal avgränsningar av en opt out-ordning som skulle behöva övervägas, liksom vilken lagteknisk lösning som skulle väljas och hur rättssäkerhetsgarantierna skulle utformas.”

Jag hänvisar alltså till utredningen. Det får bli mitt lite byråkratiska svar.

Anf. 5 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik:

Fru talman! Tack för svaret, Björn Tidland!

I Grupptalanutredningen redovisas ju flera fördelar även med opt-out. Det skulle leda till större grupper, och det skulle stärka den enskildes rättsskydd. Det skulle stärka och värna konsumenter som inte har möjlighet eller förmåga att vara aktiva på det sätt som det nuvarande systemet kräver.

Tycker inte ledamoten att det därför finns starka skäl att öppna upp för en sådan utredning?

Anf. 6 BJÖRN TIDLAND (SD) replik:

Fru talman! Jag hänvisar till vidare debatt. Det är svaret på de frågorna.

Anf. 7 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater välkomnar de förslag som finns i betänkandet. Vår uppfattning är att den nya lagen kommer att ge förutsättningar för att öka skyddet och förbättra konsumenternas tillgång till rättslig prövning för kollektiva intressen.

Godkända enheter kommer att kunna väcka talan om både åtgärder för gottgörelse och åtgärder för förbudsföreläggande för drabbade konsumenter. Oseriösa näringsidkare ska få svårare att agera på marknaden. Det här tycker vi är bra.

Men, fru talman, i likhet med flera andra remissinstanser anser vi att regeringen borde ha gått ett steg längre i förslaget, vilket innebär att utöver opt-in även införa ett opt-out, något som redan tillämpas i bland annat Norge och Danmark. Antalet grupprättegångar som har drivits under en 20-årsperiod har varit litet. Detta talar för att någon form av opt-out-förfarande bör övervägas på nytt.

För att tredjepartsfinansiering över huvud taget ska aktualiseras krävs att kravet är av stor omfattning, och för att den nya lagen nu ska få någon verklig effekt för att uppnå syftet med direktivet krävs det att Sverige även inför opt-out-modellen. En sådan modell medför att konsumenterna kan få sin sak prövad i de fall där det annars inte skulle ha blivit fallet och därmed skapa intressen från tredjepartsfinansiärer.

Ett opt-out-förfarande behöver inte nödvändigtvis omfatta alla grupp-talantvister utan kan begränsas till vissa situationer som exempelvis i Norge, där man använder sig av en så kallad opt-out-ventil som kan användas i situationer där de individuella beloppen är så små att de annars inte skulle kunna göras gällande. I de fallen kan rätten i Norge bestämma att gruppledammarna ges automatisk gruppmedlemskap med möjlighet till utträde ur gruppen. Även i Danmark kan ett opt-out-förfarande tillämpas vid offentlig grupp-talan om det avser små individuella anspråk.

Fru talman! Grupptalanutredningen 2022:42 lyfter fram processekonomiska vinster och en minskad risk för upprepade processer. Utredningen redovisar utförligt en lång rad fördelar med att införa opt-out. Det skulle leda till större grupper, stärka den enskildes rättskydd och bättre värna de konsumenter som inte har förmåga att vara aktiva på det sätt som det nuvarande systemet kräver.

Fru talman! Vi socialdemokrater föreslår därför att regeringen går vidare med detta arbete och återkommer med ett förslag om införande av ett opt-out-förfarande. De många fördelar som utredningen med instämmande av såväl regeringen och flera remissinstanser lyfter fram talar också det för ett opt-out-förfarande, i likhet med våra grannländer. Det behöver finnas också här i Sverige.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservation.

Anf. 8 LARS BECKMAN (M) replik:

Fru talman! Vad betyder då opt-in och opt-out? Det kanske inte alla som ser denna tv-sändning vet.

Opt-in betyder alltså att berörda konsumenters samtycke ska inhämtas innan en civilrättsprocess inleds. Ett opt-out-system skulle innebära en risk för att en person dras in i en rättsprocess utan vetskap om detta, vilket strider mot den grundläggande principen att var och en ska råda över sina rättsförhållanden.

Fru talman! Jag är bekymrad över Socialdemokraterna. Magdalena Andersson var i USA och tittade på kampanjmetoder. Efter det kom Socialdemokraterna hem och polisanmälde politiska motståndare. Man har brutaliserat debatten. Man tar inte avstånd från ledamöter som går på Hamas-konferens. I går kväll lyfte Strandhäll och hyllade en pöbel som störde ett politiskt möte. Och nu vill Socialdemokraterna i civilutskottet amerikanisera domstolsväsendet.

Det är nämligen det som är risken, fru talman, när man gör som i USA. Man köper en tvättmaskin, och så kommer någon på att man kan stämma företagen, vilket kostar miljarder för företagen. Framgångsrika advokatbyråer driver in pengar, och organisationer skapas för att driva in pengar. Det är det som opt-out betyder.

Jag är orolig för Socialdemokraternas utveckling. Det skulle vara ett väldigt annorlunda förfarande i svenskt rättsväsen att gå den väg som Socialdemokraterna vill.

Vi är helt överens om att vi ska ha ett starkt konsumentskydd. Vi är överens om att den här lagstiftningen är bra. Men vi vill inte, fru talman, ha ett amerikaniserat rättsväsen i Sverige.

Jag förstår inte att ni socialdemokrater vill gå den vägen. Konsumentskyddet ska vara starkt, men det är självklart att den som vill stämna ett företag och vara med i en rättsprocess i förväg ska vara medveten om det. Varför vill ni amerikanisera det svenska rättsväsendet med ett opt-out-förfarande?

Anf. 9 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik:

Fru talman! Lars Beckman och jag delar inte uppfattning. Som jag sa i mitt anförande instämmer jag i regeringens förslag på en ny lag, men ledamoten instämmer inte i Socialdemokraternas förslag på att ge konsumenterna ytterligare ett stärkt skydd. Konsekvensen av det är att konsumenterna inte har möjlighet eller förmåga att aktivt ta del av det system som finns nu på det sätt som nuvarande system kräver. De kommer inte att få sin sak prövad. Små individuella anspråk kommer inte att prövas eftersom de inte är så många.

Regeringen uttrycker att det finns fördelar med någon form av opt-out-system. Vad är det då som hindrar er från att bifalla vår motion?

Anf. 10 LARS BECKMAN (M) replik:

Fru talman! Jag ska berätta exakt, Anna-Belle Strömberg, vad som hindrar oss. Vi vill inte ha en amerikanisering av rättsväsendet.

Det är inte varje dag som man vet vad opt-in och opt-out innebär, så jag googlade och tog hjälp av organisationer. Jag frågade dem vad dessa uttryck betyder i länder där de finns.

Marknaden för tredjepartsrättslig finansiering uppskattas till 40–80 miljarder euro globalt. Det finns alltså professionella organisationer och företag som ägnar sig åt rättstvister. Det systemet vill vi moderater inte ha. Vi vill ha balans i konsumentskyddet, och vi vill ha ett starkt konsumentskydd.

Det är möjligt att socialdemokratiska partiet tänker att man ska investera i en fond som ägnar sig åt sådant och alltså ägnar sig åt tredjepartsfinansiering. De har 30 procent direktavkastning. De har som affärsidé att jaga rätt på tvister och konsumenter, och de använder sig av ett opt-out-förfarande som innebär att de lämnar in en stämning och sedan säger att alla som har ätit dessa cornflakes kan kontakta dem för att få hjälp och någon krona. Men systemet är att om jag vill stämna cornflakestillverkaren ska jag i förväg ha sagt att jag vill vara med och stämna dem. Det är skillnaden mellan de två förslagen.

Jag förstår inte Socialdemokraterna. Varför vill ni ha ett amerikaniserat rättsväsen?

Anf. 11 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik:

Fru talman! Vi delar uppfattning om ett stärkt konsumentskydd, och det är därför vi för fram förslaget. Det framgår av betänkandet att flera

remissinstanser ställer sig bakom förslaget, till exempel PRO och Sveriges Konsumenter, högskolan och en hel del andra advokater. De säger att det är ett bra system som borde provas och utredas. Även regeringen har i sitt betänkande sagt att det är en möjlig lösning. Dessutom har både Norge och Danmark och andra länder det systemet.

Eftersom vi har haft systemet med opt-in i över 20 år, och det inte har lett till så många tvistlösningar, borde vi prova något mer. Då är opt-out något att titta på.

(Applåder)

Anf. 12 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! I dag debatterar vi alltså betänkandet *Grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen*. Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i civilutskottets betänkande.

Det finns en bred majoritet i Sveriges riksdag för denna nya lagstiftning. Den nya lagen bygger på ett EU-direktiv som syftar till att uppnå en hög konsumentskyddsnivå samt förbättra konsumenters tillgång till rättslig prövning av överträdelse av konsumentskyddande bestämmelser. Genom den nya lagen införs regler om godkännande av enheter som ska kunna väcka talan om åtgärder för dels förbudsföreläggande, dels gottgörelse. Precis som det har framgått i en annan debatt skiljer det sig nu mellan majoriteten i Sveriges riksdag och bland annat Socialdemokraterna.

Vi vill ha ett starkt konsumentskydd, och vi vill också ha en balans i lagstiftningen. I dag har vi goda möjligheter för konsumenter att få rätt, till exempel i Allmänna reklamationsnämnden, där den frivilliga rättelsen är hög.

Det vi inte vill ha är ett amerikaniserat rättsväsen. Vi hörde i ett tidigare replikskifte att advokater är positiva till Socialdemokraternas förslag med opt-out. Det är klart att advokaterna är jättepositiva. Det är väl Advokatsamfundets bästa vän att skapa en ny marknad för möjlighet till stämningar i Sverige. Det är vad Socialdemokraternas förslag betyder i den reservation som S, V och MP har skrivit tillsammans.

Vi vill alltså inte ha ett sådant system, utan vi vill ha en stark och bra lagstiftning som är lika i hela EU. Det är därför vi implementerar EU-direktivet. Svensk Handel i sitt remissvar har gått fram med att det är ett bra system att ha ett likvärdigt rättsskydd i hela EU. Men Svensk Handel, liksom Svenskt Näringsliv och andra organisationer, varnar för ett system där vi skapar en lönsamhet i att ägna sig åt – jag höll på att säga rättstrots – ett system där man via grupptalan börjar stämma företag, precis som i USA. Det vill vi alltså inte ha i Sverige.

Möjligheten till stämningar är en lönsam marknad. En av de fonder som finansierar tredjepartsfinansierade stämningar är oerhört lönsam med 30 procent i direktavkastning. Jag förstår därför att advokaterna är positiva till att Socialdemokraterna vill införa det systemet i Sverige, men det vill alltså inte majoriteten i Sveriges riksdag.

Det är bra att vi förstärker konsumentskyddet, det är bra med enhetliga villkor i EU, men vi vill inte ha ett amerikaniserat rättsväsen.

Prot. 2023/24:34

22 november

-----

*Grupptalan till skydd
för konsumenters
kollektiva intressen*

Anf. 13 KATARINA LUHR (MP):

Fru talman! I dag hanterar vi, som ni har hört, ett ärende som rör EU-lagstiftning för konsumenter. Det är en lagstiftning som blir viktigare ju mer globala vi konsumenter blir. När marknaden för konsumenter breddas och blir mer individuell och global blir valfriheten större, men samtidigt kan det bli svårare att välja rätt. Det är också svårt att veta hur man ska agera när man inte har fått det man har betalat för.

Dagens betänkande handlar om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen med syftet att bland annat förbättra konsumenternas tillgång till en rättslig prövning. I det här fallet gäller det att det ska finnas en mekanism i alla EU:s medlemsstater för att kunna väcka grupptalan om både åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse, till exempel ersättning, prisavdrag eller hävning eller båda dessa ting. Genom direktivet om grupptalan ska alla EU-länder få en mekanism för grupptalan, och Miljöpartiet tycker att större delen av förslaget är bra.

Lagförslaget bygger också, som ni har hört, på att grupper får en avgränsning som innebär att den som för talan vid grupprättegången namnger de olika gruppmedlemmarna och att dessa personer meddelar att de önskar vara med i gruppen innan en grupprättegång inleds. Det är det som kallas opt-in. Det är just här som vår invändning ligger. Vi tror att det kommer att leda till att många kommer att missa möjligheten att ställa sig bakom en grupptalan, vilket kan lämna dem utan ersättning eller att den totala ersättningen från företaget blir liten.

I flera länder, som vi också har hört, exempelvis Storbritannien, Norge och Danmark, är det möjligt att under vissa förutsättningar föra talan för en berörd grupp, som konstitueras automatiskt utan att varje enskild person har anmält sig till gruppen i förväg. De som önskar kan i stället meddela att de inte vill ingå i gruppen. Det kallas då opt-out.

Detta innebär att fler personer tillsammans kan ställa krav i de fall beloppen blir små men berör många. Det skulle också verka förebyggande så att bolag anstränger sig i högre grad för att göra rätt från början. På individuell nivå kan det leda till att fler engagerar sig i grupptalan.

Det skulle också kunna minska risken att konsumenter missar möjligheten att delta på grund av att de inte själva gjort en anmälan. Ett opt-out-förfarande skulle därför på ett bättre sätt värna de konsumenter som inte har möjlighet eller förmåga att vara aktiva på det sätt som det föreslagna systemet med opt-in kräver.

Därför tycker vi precis som Konsumentverket och flera andra remissinstanser att ett opt-out-system bättre skulle motsvara många konsumenters behov. Jag yrkar därför bifall till reservationen i betänkandet från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Anf. 14 LARS BECKMAN (M) replik:

Fru talman! Tack, Katarina Luhr, för ditt anförande!

I grunden är vi överens. Vi är överens om att vi stärker konsumentskyddet och att det är bra att vi har samma regler i EU. Det som gör mig bekymrad är att Miljöpartiet ansluter sig till Socialdemokraternas amerikansering av rättsväsendet.

Vi hörde tidigare Socialdemokraterna säga att advokater är väldigt nöjda med er reservation. Det är klart; det är inte så konstigt när de kan se lönsamma rättsprocesser framför sig.

Ett företag, eller det är egentligen en fond, som heter Burford är en av de största börsnoterade rättstvistefinansierarna. Ett år investerade de 443 miljoner dollar och fick tillbaka 772 miljoner dollar. De hade alltså en avkastning på 31 procent. I de här rättstvisterna får advokater i genomsnitt 1 miljon dollar per anspråk medan konsumenterna får 36 dollar.

Det är en utveckling, fru talman, som vi inte vill se i Sverige. Vi vill inte ha en amerikanisering av det svenska rättsväsendet. Vi vill inte ha det på EU-nivå heller, så jag tror att man på EU-nivå måste vara oerhört vaksam mot den lobbyism som riktas till bland annat politiska partier.

Det är lätt att säga att det här är ett starkt konsumentskydd. ”Stäm hej vilt! Får vi rätt kan du komma efteråt och vara med och dela på kakan.” Det är det som är skillnaden mellan dessa två förslag.

Jag skulle vilja fråga Katarina Luhr: Ser ledamoten inga risker med det förfaringsätt som lobbyister, advokater och andra vill ha för att kunna göra masstämmingar i Sverige?

Anf. 15 KATARINA LUHR (MP) replik:

Fru talman! Lars Beckman tar i från tårna i det fall där vi vill gå längre med den här utredningen än regeringen har gjort. Han pratar om en amerikanisering.

Opt-out-förfarandet är något som vi ser i både Norge och Danmark, där man har infört det. Det är också något som föreslagits i utredningen att man går vidare med därför att det kan vara ett sätt att värna enskilda konsumenter som kanske inte har möjligheten att engagera sig i civilsamhället. De kanske inte är med i den debatt där man ser att en process eller ett överklagande kommer att dra igång och därför inte hinner anmäla sig. Det är också något som flera remissinstanser har föreslagit att man ska gå vidare med och utreda, exempelvis både Konsumentverket och Sveriges Konsumenter.

Jag kan tycka att det är lite märkligt att regeringen inte alls vill undersöka den här frågan vidare. Vi säger ju inte ens att man behöver införa det i det här regelverket, utan vi säger att man behöver tillsätta en utredning för att se om man kan införa ett sådant här förfarande framöver.

Anf. 16 LARS BECKMAN (M) replik:

Fru talman! Jag förstår att Sveriges Konsumenter tycker att det här skulle vara bra. De skulle ju kunna se det som en affärsidé att leta upp tvister och masstämma företag eller organisationer eller tjänsteföretag för att sedan, om de vinner i domstol, säga till folk: Var så god, kom hit!

Det är ju precis det vi inte vill se. Det är det som är amerikaniseringen av rättsväsendet, fru talman, och jag noterar att Katarina Luhr och Miljöpartiet inte ser några som helst risker med det.

Baksidan av detta är att det kommer att vara kostnadsdrivande. Om en känd svensk biltillverkare i Göteborg får en masstämming – vi säger att de får betala 1 miljard i böter eller 1 miljard i skadestånd – kommer det att göra att varje bil hädanefter blir dyrare. Det är extremt kostnadsdrivande. Den som är på den goda sidan, den som är på den rätta sidan, är alltså emot

Prot. 2023/24:34
22 november

-----
*Grupptalan till skydd
för konsumenters
kollektiva intressen*

den amerikanisering som Socialdemokraterna vill se eftersom det är kostnadsdrivande.

Däremot är det bra för vissa organisationer. Vi hörde Socialdemokraterna själva säga att advokaterna skulle hylla det här systemet. Ja, det är fullt möjligt. Och tittar vi på fonderna vars starka lobbyister vill ha detta på EU-nivå ser vi att de är extremt lönsamma – 31 procent i direktavkastning. Men för konsumenterna är det inte särskilt bra att en advokat får 1 miljon och en konsument får 36 kronor. Det är kostnadsdrivande, och det är dåligt.

Om man däremot reglerar detta starkt på EU-nivå och verkligen gör en stark reglering på EU-nivå, ja, då kanske man kan överväga det. Men det finns ingen sådan EU-reglering.

Det är positivt att vi är överens om att vi stärker konsumentskyddet. Det är negativt att ni vill ha en amerikanisering av det svenska rättsväsendet. Jag önskar, Katarina Luhr, att ni kunde se några problem med er reservation. Men det gör ni tydligen inte.

Anf. 17 KATARINA LUHR (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det här blev en väldigt konstig diskussion. Ärendet handlar om att stärka konsumenters rätt, till exempel när någon har sålt en produkt som inte uppfyller kraven. Man kanske har blivit skadad av en produkt som man har köpt. Tanken är att alla de konsumenter som har drabbats av till exempel en undermålig produkt ska kunna ta del av en ersättning.

I det här fallet handlar det om att fler ska kunna ta del av en stämning om någon blir fälld för en undermålig produkt. Om man på något sätt lyfter fram att det här kommer att vara dåligt för företagen tänker jag att tanken är att stärka konsumentskyddet, inget annat, och att alla individer – eller så många som möjligt – ska kunna ta del av den ersättning som företaget ska betala ut.

Jag tycker att det är jättejättemärkligt att Lars Beckman pratar om konsumentskydd men samtidigt inte vill att alla som drabbats ska kunna ta del av en ersättning.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 12 Digitala bolags- och föreningsstämmor

Civilutskottets betänkande 2023/24:CU5
Digitala bolags- och föreningsstämmor (prop. 2022/23:139)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 13 Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat

Prot. 2023/24:34
22 november

Civilutskottets betänkande 2023/24:CU8

Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat (prop. 2022/23:143) föredrogs.

Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat

Anf. 18 MARTIN WESTMONT (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation.

Det vi debatterar i kammaren just nu är ett förslag om att domstolen vid bedömningen om näringsförbud ska kunna ta hänsyn till näringsidkarens agerande i en annan stat.

Regeringens förhoppning är att minska riskerna för brottslighet. Förslaget som det ligger är en liten bit på vägen men förändrar inte mycket från hur det är i dag i fråga om att förebygga förekomsten av oseriös näringsverksamhet.

Sverigedemokraterna menar att det ska finnas ett krav att näringsidkarens agerande i en annan stat ska vara till grund för domstolens beslut. Det aktuella förslaget innebär inget krav på att beakta näringsförbud och åsidosättanden utomlands i varje enskilt fall utan endast att det ska finnas möjlighet att beakta dessa omständigheter vid prövningen.

Fru talman! Det är orimligt att en företagare som har stora skatteskulder i ett land där han eller hon har fått förbud att bedriva näringsverksamhet ges tillåtelse att driva företag i Sverige, liksom att en företagare som medvetet har lurat och bedragit konsumenter ges möjlighet att fortsätta med den verksamheten i ett annat land.

Den här sortens bedrägerier utförs många gånger av individer med hjälp av ett registrerat företag för att ge sken av att man är en seriös aktör som konsumenten kan lita på. Ett förfarande är så kallade bluffakturor.

Vi kan se att bedrägerier i olika skepnader ökar kraftigt. Vi ser att småföretag drabbas hårt. En annan utsatt grupp är våra äldre.

Vill vi på allvar stävja den här sortens bedrägerier måste vi också göra det svårare för de kriminella att verka bakom en registrerad näringsverksamhet, oavsett om det sker i Sverige eller i något annat land. En grundförutsättning för att genomföra fakturabedrägerier mot våra företag eller mot privatpersoner är ofta att man har en registrerad näringsverksamhet som ger sken av en seriös verksamhet.

Vi kan inte styra över hur andra länder agerar, men i Sverige ska vi vara tydliga med att om du i ett annat land har bedrivit näringsverksamhet som har haft så stora fel och brister att du har fått näringsförbud ska du inte kunna komma till Sverige, registrera ett nytt företag eller köpa en ny företagsstruktur och bedriva verksamhet.

Betyder det då att vi stänger dörren helt för att driva företag i Sverige för personer som har fått näringsförbud i en annan stat? Nej, fru talman, dörren är inte stängd, men ett första steg för att den ska öppnas är att man fullgör sina åtaganden i det land där man har misskött sig till den grad att man har fått näringsförbud.

Prot. 2023/24:34
22 november

-----
*Näringsförbud till följd
av förbud att bedriva
näringsverksamhet
som har meddelats
i en annan stat*

Även regeringen håller med om den förväntade bilden att förslaget till förändring inte kommer att innebära att antalet näringsförbud ökar – detta i en tid när vi ser att antalet bedrägerier där företag används som redskap är högt.

Problematiken med att företag i dag används som brottsverktyg i så stor utsträckning är på många sätt ett arv efter en passivitet från den socialdemokratiskt styrda regeringen. För Sverigedemokraterna är frågan om att motverka brottslighet central. Vi har länge drivit en skarp politik kring näringsförbud för dem som bedriver brottslig verksamhet; vi vill exempelvis att personer med gängkriminella kopplingar ska få näringsförbud.

Får vi varningssignaler i form av att en person har fått näringsförbud i en annan stat ska detta självklart vara en parameter som domstolen ska ta i beaktande. Vikten av skötsamhet och seriös verksamhet ska framhållas i Sverige, och det sker bland annat genom att de som inte har skött sina åtaganden i andra länder inte ska kunna flytta till Sverige och fortsätta bedriva en oseriös verksamhet. Vi måste försvåra för bedragarna att bedra svenska medborgare och svenska företag.

Den nya regleringen är ett steg i rätt riktning, men för att motverka ytterligare brottslighet anser vi att en utökning av regleringen är befogad. Därför kan en utökning av EU-direktivet i detta fall vara befogad för att ytterligare motverka brottslighet i linje med Sverigedemokraternas politik.

Fru talman! Regeringen bör därför enligt vår reservation återkomma med ett lagförslag som innebär att näringsförbud utomlands alltid ska beaktas och få stor betydelse vid den faktiska prövningen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 20.)

*Subsidiaritetsprövning
av kommissionens
förslag till förordning
om bekämpande av
sena betalningar vid
affärstransaktioner*

§ 14 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner

Civilutskottets utlåtande 2023/24:CU18

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner
(COM(2023) 533)
föredrogs.

Anf. 19 JENNIE WERNÄNG (M):

Fru talman! Den 12 september i år presenterade kommissionen ett förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner. I kommissionens utvärdering av direktivets tillämplighet från 2016 framgår att sena betalningar vid handelstransaktioner är ett problem. Kommissionen anser att det behövs strängare regler för att komma till rätta med detta.

Fru talman! Förslaget som kom till vårt bord handlar om att betalningstidens längd vid alla handelstransaktioner, både i förhållande mellan näringsidkare och i förhållande mellan näringsidkare och det allmänna, inte får vara längre än 30 dagar. Vidare ska borgenären inte kunna avstå från sin rätt till dröjsmålsränta och förseningsersättning. Utöver detta ska betal-

ningstiden även gälla vid leverans av jordbruks- och livsmedelsprodukter som inte är färskvaror enligt EU-direktiv 2019/633, om inte medlemsstaterna angett annat.

Vidare föreslås fast räntesats för dröjsmålsräntan, det vill säga medlemsstaternas referensränta plus 8 procentenheter. Allt toppas med att man i möjligaste mån måste använda digitala verktyg samt säkerställa utbildning i finansiella kunskaper för små och medelstora företag samt kredit- hanteringsverktyg.

Fru talman! Med detta sagt ifrågasätter jag inte behovet av regler på EU-nivå för att främja och förbättra förutsättningarna att driva och utveckla näringsverksamhet, och inte heller att sena betalningar skapar problem. Tvärtom håller jag helt med. Detta handlar mer om att åtgärderna är väldigt detaljerade och skapar begränsningar för alla parter. Jag räknar upp detaljerna igen:

- tvingande betalningstid
- fast dröjsmålsränta
- att borgenären inte ska kunna avstå sin rätt till dröjsmålsränta och förseningsersättning

Allt detta gör att vi anser att åtgärderna går för långt, begränsar avtalsfriheten och inskränker möjligheten för företag att sinsemellan avtala betalningstid, räntesats och dröjsmålsränta. Vi ifrågasätter också om det är motiverat med en förordning på området. Detta behöver analyseras närmare.

Därmed anses förslaget inte i alla delar förenligt med subsidiaritetsprincipen, och jag vill därför yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 20 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Marknadsekonomin måste både tämjas och vårdas i folkets intresse. I fel händer undergräver marknaden sig själv. Det vet vi socialdemokrater alltsedan Hjalmar Brantings dagar.

Sena betalningar är något som påverkar framför allt små och medelstora företag i hela Europeiska unionen. En grundläggande orsak till sena betalningar är skillnaden i förhandlingsposition mellan en stor kund och en mindre leverantör, och följderna blir ofta att leverantören tvingas acceptera oskäliga betalningsvillkor. Långa betalningstider medför en påfrestning på företags likviditet och lönsamhet, vilket kan påverka konkurrenskraften för framför allt små och medelstora företag.

Det är därför angeläget med skärpta åtgärder för att stävja sena betalningar och förbättra betalningsdisciplinen vid handelstransaktioner. Därmed anser vi socialdemokrater i likhet med EU-kommissionen att det behövs stränga och samordnade regler för att förbättra betalningsbeteendet vid affärstransaktioner inom den gemensamma marknaden. Enligt vår mening går kommissionens förslag inte utöver vad som är nödvändigt, och vi anser således inte att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 1.

Jag vill vidare påminna om att det vi i dag har att ta ställning till är en subsidiaritetsprövning. Sveriges riksdag har att ta ställning till om ett förslag från EU-kommissionen strider mot EU-fördragen. Det handlar alltså inte om att ta ställning i sak eller till frågan om kommissionens förslag ska

Prot. 2023/24:34
22 november

-----
*Subsidiaritetsprövning
av kommissionens
förslag till förordning
om bekämpande av
sena betalningar vid
affärstransaktioner*

genomföras eller inte i föreliggande form. För den åhörare som vill upplysa sig mer kring vad en subsidiaritetsprövning faktiskt innebär hänvisar jag till konstitutionsutskottets mycket omfattande betänkanden i ämnet.

Inom ramen för denna subsidiaritetsprövning ifrågasätter utskottsmajoriteten, med Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, i och för sig inte behovet av en reglering på EU-nivå för att främja snabbare betalningar. Utskottsmajoriteten ifrågasätter dock om det är motiverat med en förordning på området.

Dessutom anser utskottsmajoriteten att vissa delar av förslaget går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen med kommissionens förslag. Det handlar om att förslaget skulle ”begränsa avtalsfriheten”, bland annat genom att inskränka möjligheten för företag att sinsemellan avtala om betalningstiden och räntesatsen för dröjsmålsränta.

Fru talman! Jag noterar att varken regeringen i sin faktapromemoria eller utskottsmajoriteten presenterat någon beskrivning av hur målsättningarna som EU-kommissionen formulerar för sitt förslag till EU-förordning skulle nås på något annat sätt än det föreslagna, det vill säga genom en förordning, som alltså i ett slag blir gällande rätt i hela Europeiska unionen. Ett EU-direktiv, som endast ställer krav på harmonisering av olika nationella regelverk, har vi haft sedan 2011, fru talman. Detta direktiv har utvärderats, och slutsatsen har dragits att endast ett direktiv inte har fungerat.

Därtill har varken regeringen eller utskottsmajoriteten förklarat på vilket eller vilka andra sätt de uppsatta målen skulle kunna nås om betalningstid eller räntesats för dröjsmålsränta inte regleras i den föreslagna EU-förordningen. Man talar i allmänna ordalag om att nya regler ”bör bygga på avtalsfrihet och balansera parternas intressen. Utgångspunkten bör vara att befintliga EU-instrument genomförs korrekt och effektivt innan nya åtgärder föreslås.”

Fru talman! Att bekämpa sena betalningar handlar om att förhindra att marknadsekonomin försämrar sin potential. Detta initiativ bidrar till innovation och ekonomisk tillväxt genom ett bättre företagsklimat på den inre marknaden.

Att bekämpa sena betalningar har också gynnsamma effekter för det offentliga. Det blir färre konkurser, och de därmed sammanhängande kostnaderna för statskassan blir lägre.

Att bekämpa sena betalningar innebär en väsentlig regelförenkling. Det blir samma tydliga regler för betalningar vid affärstransaktioner i hela EU. Enkelt!

Här i riksdagen har vi socialdemokrater drivit frågan om sena betalningar åtminstone sedan 2012. Jag tillåter mig att citera ur en socialdemokratisk motion på området från den tiden: ”Avtalsfriheten är viktig, men den är alltid begränsad av de ramar samhället sätter för marknadsekonomin. Om effektiviteten i marknadsekonomin förbättras genom kortare betalningstider och möjligheterna för fler jobb därmed ökar är det rimligt att överväga relevanta åtgärder. Små och medelstora företag har ofta påtagliga problem med såväl finansiering som likviditet, inte minst under den första tiden. Att nu förbättra situationen för små företag i dessa avseenden är inte minst viktigt mot bakgrund av de varsel och den stigande arbetslöshet som vi får rapporter om dagligen.”

Jag vill också att alla ska veta att riksdagen vid behandlingen av den socialdemokratiska motionen 2012 biföll vår reservation och gjorde följande tillkännagivande: "...uppmanar samtidigt regeringen att återkomma med förslag som ytterligare stärker små och medelstora företags ställning när det gäller betalningstider".

Skälet till att vårt förslag vann riksdagens bifall den gången var att SD röstade för, medan de nuvarande regeringspartierna röstade emot. Men nu har alltså SD bytt fot och står inte längre på de små och medelstora företagens sida.

Vi socialdemokrater välkomnar att arbetet får fortsätta för att förbättra villkoren för små och medelstora företag i hela Europeiska unionen. Det vill jag att många stenhårt arbetande företagare och deras anställda runt om i Sverige ska veta.

(Applåder)

Anf. 21 LILI ANDRÉ (KD):

Fru talman! Subsidiaritetsprincipen är en grundläggande princip inom EU som innebär att beslut ska fattas så nära medborgarna, företagen och organisationerna som möjligt och att EU endast ska agera när åtgärder på unionsnivå ger mer effekt än åtgärder som beslutas på nationell, regional eller lokal nivå.

Vi har i dag ett ärende där det huvudsakliga målet med kommissionens förslag är att minska antalet sena betalningar vid handelstransaktioner i syfte att stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag och därigenom bidra till en välfungerande inre marknad. Men, fru talman, det finns väldigt många andra saker man kan göra i stället för att likrikta överenskommelser mellan näringsidkare. Att långa betalningstider är ett problem för företag är ett faktum. Men regelkrångel, försvårande regler, piratkopiering och ineffektiva myndigheter är ett större problem som vi bör titta på innan man gör ännu mer regleringar från EU. Det är något som i stället ska hanteras på nationell nivå.

Fru talman! Vi kristdemokrater ifrågasätter inte behovet av en reglering på EU-nivå för att främja snabbare betalningar. Vi ifrågasätter om det är motiverat med en förordning på det här området. Dessutom anser vi att vissa delar av förslaget går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade målet med kommissionens förslag.

Förslaget från kommissionen är att längsta betalningstid för en faktura ska vara 30 dagar i hela EU. Det anser vi kristdemokrater vara en angelägenhet för varje enskild nation att besluta om. Vi framhåller vikten av rätt beslut på rätt plats, och i det här ärendet är rätt plats just nationell nivå. Därmed anser vi kristdemokrater att förslaget inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Det här behöver analyseras närmare.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 20.)

§ 15 Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post

Trafikuskottets betänkande 2023/24:TU3
Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post (prop. 2023/24:6)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 20.)

§ 16 Ändrade regler om direkttilldelning av avtal om kollektivtrafik på järnväg

Trafikuskottets betänkande 2023/24:TU4
Ändrade regler om direkttilldelning av avtal om kollektivtrafik på järnväg (prop. 2023/24:17)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 20.)

*Riksrevisionens
rapport om Polis-
myndighetens arbete
med särskilda hän-
delser riktade mot
organiserad brotts-
lighet*

§ 17 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot organiserad brottslighet

Justitiekammarens betänkande 2023/24:JuU6
Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot organiserad brottslighet (skr. 2022/23:127)
föredrogs.

Anf. 22 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Vi debatterar i dag Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot organiserad brottslighet.

Den organiserade brottsligheten står inte bara för ett dödligt våld som drabbar allt fler – den äter sig också in i välfärdssystemet. Samtidigt lever vi under ett förhöjt terrorhot, och de demokratiska värdena utmanas av hot och våld. Sammantaget gör detta att vi verkligen behöver en polismyndighet som fungerar fullt ut.

Riksrevisionen har granskat om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser är en effektiv ledningsform för att bekämpa grov brottslighet. Resultatet av Riksrevisionens utredning gällande särskilda händelser är tyvärr i samma anda som rapporten om mängdbrott: Polisen räcker inte till för att hantera sitt uppdrag fullt ut.

I grund och botten handlar det om polisbrist. Polisbristen får den ordinarie verksamheten att halta samtidigt som särskilda händelser används för att lösa långvariga kriser, och det skapar problem.

Det sätt som Polismyndigheten använder särskilda händelser på gör att den ordinarie verksamheten blir lidande. Poliser flyttas för att lösa resursbristen genom att man åberopar särskilda händelser, vilket i sin tur leder till resursbrist på andra håll.

Poliser som flyttas behöver lägga tid på att etablera sig på en ny ort. Det blir brist på kontinuitet och långsiktighet, och det blir sämre möjligheter att arbeta relationsbyggande. Dessutom kan särskilda händelser som pågår under längre tid leda till parallella ledningssystem och ineffektiv resursanvändning.

Majoriteten av de polisanställda som Riksrevisionen har tillfrågat i granskningen uppger att särskilda händelser har störst effekt i det korta perspektivet. Närmare en tredjedel av de lokalpolisområdeschefer som har besvarat Riksrevisionens enkät uppger att särskilda händelser riktade mot grov brottslighet till största delen skulle kunna hanteras av linjeverksamheten med stöd av tydligare ledning och styrning. Lokalpolisområdescheferna uppger dessutom att de inte görs några konsekvensanalyser av hur deras verksamhet påverkas när resurser skickas till en särskild händelse. De känner sig inte heller involverade i besluten, trots att det är de som har bäst vetskap om vilka problem och behov som finns i deras lokalpolisområde.

Fru talman! En viktig del i vårt demokratiska samhälle är att vi ska kunna förvänta oss att statens medel förvaltas och nyttjas på bästa sätt. Polismyndigheten har fått enorma resursökningar, men resultaten förbättras inte. Det går inte enbart att skylla på den ökande grova kriminaliteten. Polisen behöver bli effektivare och använda sina resurser på ett bättre sätt.

Den tidigare vecka och allmänt räddhågsna regeringen har nu ersatts av en regering med en helt annan tydlighet och fokus. Det vi sverigedemokrater har sagt behövs är nu äntligen på väg att bli verklighet. Vi kommer att se till att i varje enskild del pusha nuvarande regering. Vi kommer att agera blåslampa för en politik som verkligen ger polisen det som behövs för att den ska få en rimlig chans att uppnå bättre resultat.

Som jag har sagt tidigare, fru talman, behövs det en hel kedja med åtgärder – alltifrån ett borttagande av provocerande och i grunden helt absurda straffrabatter till hårdare straff överlag – samtidigt som vi stärker närvaron lokalt och ser till att förebyggande insatser verkligen är förebyggande och inte ett slag i luften. När en ungdom i tidig ålder tillåts hålla på och hålla på utan någon egentlig konsekvens kommer denna ungdom att fortsätta att hålla på. Det är inte svårare än så.

Fru talman! Nu väntar ett paradigmskifte som går ut på att brottslingar kommer att behandlas som just brottslingar och inte som offer. Vi kommer att jobba för att få fler duktiga poliser och fler poliser som verkligen är ute på fältet – som kommer närmare medborgarna och gör konkret skillnad genom att visa upp sin närvaro. Vi kommer att se till att brottslingarna inte får en lugn stund. Det är inte de som ska skyddas; det är allmänheten som ska skyddas. Nu har vi en reell chans att vända utvecklingen – med en ny ledning för polisen, med en ny och betydligt mer precis politik och med ett förhållningssätt som signalerar styrka.

Anf. 23 PETER LÖBERG (S):

Fru talman! Katja redogjorde översiktligt för ärendet. Det handlar om Riksrevisionens granskning – eller granskningar, får man väl säga, eftersom vi om en liten stund ska debattera även en granskning gällande mängdbrott – av hur man har följt upp och hur man arbetar effektivt med bekämpning av grov organiserad brottslighet, framför allt inom ramen för det som kallas särskilda händelser.

Initialt vill jag yrka bifall till den gemensamma reservation som Miljöpartiet, Vänstern och Socialdemokraterna har i betänkandet.

Äntligen har vi lite ärenden för justitieutskottet på riksdagens bord! Det är symptomatiskt att det är ärenden som har initierats av myndigheter, i det här fallet Riksrevisionen, och inte av regeringen. Jag ska så här initialt strö lite salt i anförandet: Efter att de lagprodukter som togs fram av den socialdemokratiska rödgröna regeringen tagit slut på hyllorna i Justitiedepartementet har det varit otroligt lite aktivitet i utskott och i kammare kring dessa frågor, trots att det inte direkt saknas utmaningar att ta tag i. Det har snart gått ett och ett halvt år av mandatperioden, och en tydlig majoritet av utskottets arbete har handlat om att hantera ärenden som initierades av den förra regeringen. Det är skralt – mycket skralt. Vi får se hur det blir i vår; det aviseras ju en hel del, vilket behövs.

Vi ska dock gnetta på, inte minst Riksrevisionen, Brå och en del andra utvärderande myndigheter. I det här fallet riktar man i ett antal punkter svidande kritik, får vi nog säga, mot hur Polismyndigheten bedriver och följer upp sin verksamhet. Man beskriver till exempel att myndigheten inte riktigt fullt ut kan redogöra för hur mycket kostnader som de särskilda händelserna har drivit. Den kan heller inte redogöra för effekterna. Man kan också se att inte ens kommunerna – det är ju huvudsakligen i kommunerna som dessa nätverk verkar och händelserna äger rum – har kunnat beskriva vad de särskilda händelserna egentligen har inneburit, i någon del.

Myndigheten kan inte heller redovisa hur många särskilda händelser som har inträffat. Det är klart att vi från politiken kräver att myndigheten har kompetens satt svara när den på anmodan av Riksrevisionen ska besvara dessa frågor. Det är ju grundläggande frågor. Som en kuriositet kan nämnas att det påminner lite grann om när jag ställde en fråga via RUT om hur många polisstationer som fanns i vårt avlånga land – och fick svaret att Polismyndigheten inte visste det. Det är klart att det inte håller. Det slutade med att jag fick räkna polisstationerna själv. Det funkar ju också, men det tog lite tid.

Åter till granskningen: Riksrevisionen har ett antal rekommendationer, och vår reservation handlar egentligen om att man ska följa dessa eller ta dem i beaktande på olika sätt. Det handlar om att ta fram en nationell lägesbild för resursförflyttningarna, utveckla dokumentation och utvärdera – självklarheter, egentligen, och det borde det vara för landets största myndighet. Men det handlar också om att säkerställa att de kunskaper man får ut av dessa särskilda händelser och de erfarenheter som de bidrar till sprids på ett systematiserat och bra sätt till olika delar av organisationen. Det upplever Riksrevisionen inte görs i dag.

För att vara tydlig – och det gäller tyvärr all tillgänglig polisforskning i vårt samhälle, även om det kanske borde finnas mer utvecklad sådan – visar detta att det bygger på den lokala problembilden. I svensk kontext: Om man inte har fullt bestyckade områdespolisgrupper och om man inte

har lokal utredningskapacitet i lokalpolisområdena klarar man inte det långsiktiga arbetet. Riksrevisionen sätter fingret på en del av problematiken i att särskilda händelser drar resurser från den lokala nivån. Det är ett av huvudnumren i kritiken.

Detta är något som även Polisförbundet pekar på i sina kommentarer. Man menar att det leder till olika typer av brister på andra håll när poliser flyttas för att lösa resursbristerna på olika håll och kanter när det gäller de särskilda händelserna. Poliser som flyttar in och bor på hotell under längre tid – eller till och med flyttar till en ny ort, om det handlar om det – behöver lägga mycket tid på att etablera sig. Detta skapar brist på kontinuitet och långsiktighet och sämre möjligheter att arbeta relationsbyggande i den lokala kontexten, menar Polisförbundet. Detta får till exempel ganska tuffa konsekvenser när det gäller mängdbrotten, som vi ska diskutera senare.

Det är en hel del salt i kritiken, och det är en del salt i mitt anförande också. Är då allt dåligt med att arbeta med särskilda händelser? Nej, vi är övertygade om att det också kommer väldigt mycket gott ur detta. Vi har kunnat följa flera fall från den politiska horisonten och se att det görs ett mycket gott arbete.

Vi har exempelvis kunnat se hur Operation Frigg gett upphov till banbrytande nya metoder som svensk polis kommer att ha nytta av i många år framöver. Man har i det fallet – och i en del andra fall – varit mycket framgångsrik när det gäller att lagföra personer, inte minst centrala nyckelpersoner, inom den organiserade brottsligheten. Man har kunnat se att mängden tillslag och omhändertaganden av vapen och smugglingsförsök är stor och visar ett resultat med hög kvantitet och kvalitet.

De internationella samarbeten man har byggt upp inom ramen för till exempel Operation Frigg kommer att skapa förutsättningar för att på längre sikt komma åt den internationellt förgrenade kriminaliteten. Det är i sanning en imponerande prestation som de inblandade poliserna och civilanställda har genomfört; det vill jag ha sagt – också just med tanke på den kritik som finns mot att erfarenheterna kanske inte tas till vara fullt ut. Man har ett momentum, och nu gäller det att bygga vidare på det.

Det kan i rättvisans namn också sägas att rapporten från Riksrevisionen beskriver att man har implementerat nymodigheter i linjeverksamheten som har framkommit under de särskilda händelserna, till exempel de regionala drifts- och bedrägericenter som därefter har fungerat bra.

Nåväl, fru talman – kommer allting att bli bra om man följer dessa rekommendationer fullt ut? Kommer gängen att knäckas? Kommer den historiskt låga och helt oacceptabla uppklaringsnivån att rätas upp? Nej, riktigt så enkelt är det inte. I grund och botten handlar det om polisbristen, och i den delen finns det ett par goda nyheter.

Den ena delen gäller rekommendationerna i övrigt när det gäller metodutveckling och annat. Det behöver man jobba mer med. Polistillväxten kommer sakta men säkert att lösa sig, och det finns bland de politiska partierna i denna kammare en stark enighet om att vi ska nå upp till ett europeiskt standardsnitt eller liknande.

Jag måste också lyfta upp något, inte för att skryta, men ändå. Det historiska beslutet om att starta två nya polishögskolor och utbildningar och om 10 000 nya polisanställda gjorde att politiken pekade med hela handen och krävde leverans. Man kommer att uppnå 10 000 nya polisanställda, om än kanske inte med den fördelning mellan poliser och civilanställda

som Polismyndigheten själv hade önskat. Det politiska beskedet var dock att 10 000 nya polisanställda skulle levereras, och det har man gjort.

Till stor del beror detta på de två nya utbildningarna i Malmö och Borås, där det finns en otrolig kreativitet, fokus och kompetens. Man har levererat från dag ett och fortsätter att leverera polisaspiranter i hög takt och med hög kvalitet, vilket gör att jag i grund och botten kan avsluta detta anförande lite i dur, vilket kan behövas i dessa nya tider. Så småningom kommer det här att leda till en historiskt stark tillväxt när det gäller antalet poliser på gator och torg.

(Applåder)

Anf. 24 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Brottsutvecklingen i Sverige saknar motstycke i Europa. Det grova våldet med skjutningar och sprängningar är ett stort problem i hela landet och sprider sig alltmer även utanför storstäderna. Ingen annanstans i Europa dödas fler av skjutvapenvåld.

Varje skjutning är i sig en tragedi, och varje siffra i statistiken har ett namn. Varje mördad person har en familj och vänner.

Utvecklingen måste vända – och den går att vända. Ord följs nu upp av politisk handling, och vi har nu en regering som tar ett helhetsgrepp på kriminalpolitiken i stället för att bara försöka måla över sprickor i fasaden.

Fru talman! För att få bukt med den grova brottsligheten måste alla led i brottsbekämpningen vara effektiva. En metod som polisen kan använda för att bekämpa grov brottslighet med skjutningar och sprängningar är så kallade särskilda händelser. I korthet innebär det att en händelse är eller förväntas bli så omfattande, allvarlig eller komplex att Polismyndigheten måste planera, organisera eller leda sin verksamhet i särskild ordning. Beslut om särskild händelse möjliggör en snabb mobilisering av resurser och kompetens från olika polisområden.

Fru talman! Riksrevisionen har granskat hur detta arbete fungerar och om särskilda händelser är en effektiv ledningsform. Riksrevisionens granskning är mycket välkommen och lyfter fram flera frågor som är viktiga att ta med sig framöver, både vad gäller organiserad brottslighet och grov kriminalitet.

Riksrevisionen konstaterar att särskilda händelser kan vara ett effektivt sätt att leda arbetet under de första timmarna eller dagarna efter att ett grovt brott har begåtts. I det läget är det bra att snabbt kunna samla resurserna i stabsläge.

När särskilda händelser pågår under en längre tid tenderar det dock att bli kontraproduktivt. Insatserna kan göra mer skada än nytta på totalen, eftersom det uppstår så pass stora resursbrister i de lokalpolisområden där man hämtat resurserna. Brottsligheten är så utbredd över landet att det inte går att blunda för att det påverkar på många olika sätt.

Fru talman! I granskningen pekar Riksrevisionen på brister vad gäller dokumentation och möjlighet att följa upp och utvärdera polisens arbete med särskilda händelser riktade mot grov brottslighet.

Som utskottet konstaterar i betänkandet är det ytterst upp till Polismyndigheten att fatta operativa beslut. Där ska vi politiker inte vara inne och peta, utan där vet professionen bäst vad som gäller. Det som dock måste fungera är god dokumentation så att det går att följa upp och utvärdera insatser. Granskningen visar att Polismyndigheten inte har kunnat redogö-

ra för vare sig det totala antalet särskilda händelser eller antalet särskilda händelser mot grov brottslighet, eller den totala merkostnaden för dessa. Sammantaget gör detta att det inte har varit möjligt att mäta om insatserna har varit effektiva.

Fru talman! För att få bukt med den grova brottsligheten måste alla led i brottsbekämpningen vara effektiva. Då måste vi kunna mäta och utvärdera insatser, och det måste finnas system för detta. Annars finns det en risk att det blir kontraproduktivt, att polisen ligger steget efter och att vi spelar de kriminella i händerna.

Den senaste tidens våldsamma händelser i framför allt Stockholmsområdet men även i övriga delar av landet har varit och är en stor påfrestning för polisorganisationen. Man har dock tagit lärdom och med framgång ändrat arbetssätt, med bättre samverkan och arbetsfördelning såväl internt som i samarbetet med andra myndigheter. Man ökar också uppleringen och förhindrar många brott. Huruvida det nuvarande arbetssättet är att betrakta som en särskild händelse eller en prioriterad verksamhet i linjeorganisationen är en fråga om semantik, men kravet på dokumentation och uppföljning gäller oavsett.

Fru talman! Som konstateras i regeringens skrivelse har Polismyndigheten vidtagit flera åtgärder på området. Man har bland annat sett över och utvecklat sina it-system för att öka möjligheten att kontinuerligt följa upp de resurser som läggs på särskilda händelser. Detta utvecklingsarbete är särskilt välkommet.

Fru talman! I de löpande dialogerna med Polismyndigheten kommer regeringen att fortsätta att särskilt följa upp arbetet med särskilda händelser. Här kommer vi kristdemokrater att fortsätta trycka på för en brottsbekämpning där resurserna används effektivt. Vårt arbete med att bekämpa den grova brottsligheten fortsätter, och vi måste värna den lokala polisen så att polisen kan hantera den grova brottsligheten lokalt och vara synlig i lokalsamhället.

Därmed, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 25 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Till att börja med vill jag yrka bifall till reservationen i betänkandet.

När Polismyndigheten slogs ihop till en nationell myndighet och en nationell polis var det en av de största statliga organisatoriska förändringar som hade gjorts i modern tid. Som med mycket annat var det nog många som hade önskat att det hade skett tidigare. Det var under några år på 2010-talet som det beslutades, implementerades och utreddes. När detta väl var gjort stod alla partier bakom det och tyckte att fördelarna övervägde jämfört med att ha det regionalt, så som det var tidigare.

Med detta sagt har inte alla mål uppfyllts i den nya organisationen, men jag tror att det är få som skulle vilja gå tillbaka. Man vill ändå jobba utifrån den organisation som vi har beslutat om.

En sak man ville komma åt och som var målsättningen med organisationen var att polisen skulle kunna samla och rikta resurser runtom i landet, alltså precis det som vi diskuterar just nu och som Riksrevisionen har granskat. I teorin är det jättebra.

Prot. 2023/24:34
22 november

-----
*Riksrevisionens
rapport om Polis-
myndighetens arbete
med särskilda hän-
delser riktade mot
organiserad brotts-
lighet*

Om polisen har 30 000 anställda, eller 26 000 eller 34 000, kan de rik-
tas mot de delar av landet där det finns ett behov. I teorin är det alltså
jättebra, men den granskning som Riksrevisionen har gjort visar att det
finns stora brister i hur polisen använder detta. En är att kommunerna inte
involveras i tillräckligt hög grad för att man ska kunna få större effekt.

Det saknas också mycket statistik och dokumentation, exempelvis om
antalet särskilda händelser. Det saknas uppgifter om kostnader och även
om alternativkostnader, alltså undanträngningar, som särskilda händelser
har medfört. Om man samlar resurser på ett ställe blir det per definition
mindre på ett annat, och detta får effekter i en annan ände.

Fru talman! Riksrevisionen har en rad rekommendationer, till exempel
att man ska utveckla kriterier som underlag inför beslut om huruvida en
situation ska hanteras inom ramen för en regional respektive nationell sär-
skild händelse, att man ska ta fram en nationell lägesbild att utgå från inför
beslut om resursförflyttningar och att man ska utveckla dokumentationen
med mera.

Miljöpartiet föreslår tillsammans med S och V ett tillkännagivande till
regeringen om att den ska säkerställa att Riksrevisionens rekommenda-
tioner följs. Det är väsentligt att man tar till sig detta och att detta verktyg
används på ett mer optimalt sätt än hittills. Om detta verktyg ska fungera
behöver man kunna värdera vinster men också kostnader i förhållande till
det. Här har Polismyndigheten ett jobb att göra, och regeringen behöver
säkerställa att dessa rekommendationer följs.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 20.)

*Riksrevisionens
rapport om Polis-
myndighetens han-
tering av mängdbrott*

§ 18 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens hantering av mängdbrott

Justitieutskottets betänkande 2023/24:JuU7

Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens hantering av mängdbrott
(skr. 2022/23:129)
föredrogs.

Anf. 26 PETER LÖBERG (S):

Fru talman! Detta ärende har ungefär samma tema som det förra. Riks-
revisionen har gjort en mycket ambitiös och omfattande genomgång av
Polismyndighetens hantering av det som ibland av oss lite slarvigt kallas
för mängdbrottslighet, vardagsbrottslighet eller liknande. Med detta avses
brott som är av relativt enkel beskaffenhet och där förundersökningen i
allmänhet sköts och leds av Polismyndigheten själv.

Det kan tyckas vara brottslighet av enkel beskaffenhet. Men för dem
som drabbas kan resultatet bli livslånga lidanden. Det kan handla om djupt
integritetskränkande upplevelser som tar många år att hämta sig från, om
någonsin. Det kan handla om stora ekonomiska värden för näringsidkare
och privatpersoner. Även om det är fråga om ett mängdbrott eller vardags-
brott kan det för den enskilde ha otroligt stor betydelse.

Huvudkritiken i Riksrevisionens rapport handlar om att resultaten när det gäller personuppleringen har försämrats trots de stora resurstilldelningarna. Polismyndigheten har fått fler anställda, genomfört en omorganisation och fått de redskap och verktyg från politiken som man har pekat på när det gäller brottsverktyg, kameraövervakning, resurstilldelning etcetera. Ändå ser vi en minskad och försämrad personupplering.

I grund och botten kokar detta ned till vad som är medborgarnas berättigade förväntningar. Det handlar om att vi kräver leverans. Vi i politiken har prioriterat rättskedjans resurser i förhållande till andra nyttigheter i samhället. Vi hade kunnat lägga dessa pengar på nödvändiga infrastruktursatsningar som har fått sättas på väntelistor. Pengarna hade kunnat gå till barn- och ungdomspsykiatri där det pågår ett haveri. Pengarna hade kunnat gå till att förbättra kontinuiteten för våra äldre inom hemtjänsten. Men vi har valt att prioritera rättskedjans olika delar därför att vi har sett att de samhällsutmaningar som vi har stått inför har gjort dessa prioriteringar nödvändiga. Därför har rättskedjan fått historiskt stora resurstilldelningar.

I detta ärende har vi socialdemokrater ett särskilt yttrande. Det handlar, som i det förra fallet, om att man bör lyssna på Riksrevisionens rekommendationer. Jag ska inte gå igenom den långa och digra listan som har presenterats. Men i grund och botten handlar det om att vi återigen behöver få en högre uppleringsprocent och ett större fokus på den lokala nivån för att hindra att privatpersoner, näringsidkare och organisationer får sin trygghet och säkerhet naggad i kanten. Det handlar om allmänhetens förtroende för rättssamhället i stort.

Vi som har jobbat med rättspolitik ett antal år kontaktas av många människor som berättar om sina erfarenheter när de har ringt till polisens kontaktcentrum och försökt anmäla ett inbrott i ett källarförråd, att de har blivit av med utemöbler utanför sitt hus eller att de har blivit hotade på jobbet. Påfallande ofta får vi höra historier som vi som politiker kanske inte riktigt vill höra om att människor upplever att de inte blir lyssnade på, att utredningsinsatserna är för dåliga eller obefintliga eller att de får besked om att ärendet avskrivits i brist på spaningsuppdrag trots att de kanske personligen vet vem som har utfört brottet eller vilka grupper som det kan vara fråga om. Vi vill ju att det ska fungera bra. Det blir alltså en förtroendeklyfta mellan allmänheten och polisen som är oerhört förödande.

Men det är också höga kostnader för samhället förenade med detta. Och det finns, vilket är viktigt att säga, väldigt tydliga kopplingar mellan den så kallade vardagsbrottsligheten och den grovt organiserade brottsligheten.

Vi pratar många gånger i dag om att unga människor gromas in i gängmiljöer. Det påminner om den typen av beteenden. Det är lite grann detta som det handlar om, alltså att man får unga människor att göra mindre allvarliga brott initialt. De dras in i detta och sätts i skuld. Människor har hållhakar på varandra, som i sin tur kan emanera från brottslighet som från början inte är speciellt allvarlig. Men sakta men säkert dras unga människor in i detta och utför allt värre brott. Det finns alltså direkta och avgörande kopplingar mellan dessa delar av den kriminella verksamheten i vårt land.

En sak i Riksrevisionens rapport är extra central, och det är när man tydligt säger att resurserna inte räcker till lokalpolisområdena även om satsningarna på regional nivå delvis kommer lokalpolisområdena till godo. Fortfarande är det så att polisens karriärmöjligheter har gått inåt och uppåt. Vi har sett att man har blivit midjetjock och att lokalpolisområdena inte får de resurser som krävs. Och väldigt många av dessa mängdbrott hantearas på den nivån.

Men, som sagt var, vi har väldigt effektiva kontrollinstrument i vårt samhälle, och staten har Riksrevisionen, Statskontoret, Brå och många andra som är otroligt duktiga utvärderingsinstrument som vi ska vara tack-samma för. De ger oss redskap att fatta klokare beslut på sikt, och de ger också myndigheterna vägledning att spetsa sin myndighetskompetens. Jag tror att denna rapport har varit en ögonöppnare både för Polismyndigheten och för oss politiker.

(Applåder)

Anf. 27 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! En viktig del av demokratins grund består av människors förtroende för rättsstaten och att staten uppfyller sitt ansvar för säkerhet och brottsbekämpning. För att värna demokratiska värden som trygghet, säkerhet och yttrandefrihet måste allt från mängdbrottslighet till grov brottslighet bekämpas.

Fler poliser är en absolut nödvändighet för att vi ska kunna hantera de utmaningar som vi står inför i dag. Men tillväxten får inte ske till varje pris. Den måste ske med den polisiära kompetensen i behåll, och den måste ske med utrymme för kompetensutveckling.

Utredningar från Riksrevisionen visar att kombinationen tillväxt och kompetens är nödvändig för att polisen ska kunna uppvisa bättre resultat såväl när det gäller mängdbrott som när det gäller dödsskjutningar i gängmiljö. Det relevanta är med andra ord inte enbart fler poliser utan fler duktiga, effektiva och kompetenta poliser.

Fru talman! Polisens hantering av mängdbrott är väldigt ineffektiv. Riksrevisionen har granskat hur polisen hanterar mängdbrott, som utgör cirka 80 procent av alla anmälda brott. Trots stora anslagsökningar, fler anställda och en genomgripande omorganisation har resultaten av mängdbrotts-hanteringen blivit sämre sett till uppkläring.

När extremt allvarliga brott, katastrofer eller ordningsstörningar sker tvingas polisen prioritera. Det går ut över lägre prioriterad verksamhet som vardagsbrott, ordningshållning och brottsförebyggande arbete. Men det går inte att enbart skylla på den ökade grova kriminaliteten. Om Polismyndigheten ska kunna nyttja sina resurser på bästa sätt måste det skapas ett större utrymme för verksamhetsutveckling, strategiskt beslutsfattande och medbestämmande. Ledning, styrning och organisationskultur behöver justeras för att Polismyndigheten på ett effektivt sätt ska kunna utföra sitt uppdrag.

Fru talman! Det finns en tydlig gemensam nämnare för många barn, ungdomar och unga vuxna som blir medlemmar i de kriminella gängerna. Mord, mordförsök och andra grova brott genomförs av brottslingar som en gång började sin kriminella bana med enklare brott, till exempel att stjäla varor i butik. Problemet är att det inte ledde till någon konsekvens. De lärde sig då att det är riskfritt att begå brott.

Sverige har i dag störst antal stölder per invånare i EU. Varje år stjäls det för cirka 8 ½ miljard svenska kronor i butiker runt om i Sverige. Till-sammans med kostnaderna för brottspreventivt arbete i handeln uppgår kostnaderna för trygghet och säkerhet till drygt 25 miljarder kronor.

För att stävja denna brottslighet krävs samarbete mellan handlare, kommun och polis. Det krävs även att polisen utreder mängdbrott. Som det är nu läggs flertalet utredningar ned – många gånger genom så kallad direktavskrivning – även när det finns bevismaterial att tillgå.

Vad beror dessa brister på? Enligt Riksrevisionen beror detta bland annat på att polisen inte har lyckats bemanna lokalpolisområdena i tillräcklig utsträckning och inte har genomfört nödvändig kompetensutveckling. Gränsen för civilanställda är också för snävt satt.

Det finns dessutom brister i de initiala utredningsåtgärderna – PKC eller 114 14 – som behöver åtgärdas. Detta beror bland annat på en alltför hög arbetsbelastning, bristande kompetens och att PKC inte råder över den personal som utför brottsplatsundersökningar. Även de e-anmälningar som anmälaren gör själv kan leda till att allvarliga brott rubriceras felaktigt och läggs på hög. Det är en tidsödande uppgift för PKC att behöva komplettera dessa anmälningar, och en del ärenden som borde hanteras akut hamnar långt ned i en hög av anmälningar.

Konsekvensen blir att den operativa nivån får en omfattande arbetsbelastning som resulterar i bristande utredningsåtgärder. Det riskerar i sin tur att leda till att brott som har förutsättningar att utredas i stället blir liggande under så lång tid att de inte längre går att utreda, eftersom bevisningen har försvagats. En annan konsekvens kan vara att handläggningen avslutas utan att någon utredning inleds över huvud taget trots att ärendet skulle ha kunnat utredas vidare.

Polisen medger själv att det finns brister i de beslut som fattas om att inte inleda förundersökning, så kallad direktavskrivning, men trots Riksrevisionens kritik och Polismyndighetens medvetenhet om oförmågan att hantera mängdbrott på ett tillfredsställande sätt har läget inte förbättrats. Det var 13 år sedan Riksrevisionen gjorde en liknande granskning, och i princip kvarstår samma problem. Det är anmärkningsvärt att Polismyndigheten inte klarar av att hantera mängdbrott mer effektivt.

Fru talman! Den som har blivit utsatt för inbrottsstöld i sin bostad vet att det är en enorm kränkning av den personliga sfären. Att en utredning lagts ned med motiveringen att brott ej kan styrkas förstärker känslan av otrygghet. Det förstärker känslan av misstro och undergräver på sikt förtroendet för hela rättssystemet.

Tilliten till rättsstaten och rättsväsendet skiljer sig åt mellan olika delar av landet och mellan olika grupper. I vissa områden finns det egna rättskipande grupperingar. Övergripande finns det en bild av att polisen abdikerat från vardagsbrotten när resurserna inte räcker till och när man inte heller uppvisar tillräckliga resultat när det gäller de allra grövsta brotten. Det är provocerande, fru talman, och det är ett direkt hån mot de utsatta att de möts av en verklighet där staten i realiteten har kapitulerat.

Läget är allvarligt. Om Polismyndigheten inte kommer till rätta med de tillkortakommanden som granskningen har synliggjort kommer det på sikt att leda till att brottsutsatta privatpersoner, näringsidkare och organisationer inte får sin trygghet och säkerhet tillgodosedd. En direkt konse-

kvens av detta är att allmänhetens förtroende för rättsväsendet riskerar att minska.

I och med att vi kommer att få en ny högsta polisledning har vi dock en reell chans att vända på utvecklingen. Det känns hoppfullt.

Anf. 28 FREDRIK KÄRRHOLM (M):

Fru talman! Riksrevisionens rapport väcker allvarliga frågor om polisens förmåga att hantera den typ av brott som utgör mer än 80 procent av alla anmälda brott i vårt samhälle, nämligen mängdbrott. Mängdbrott, såsom stöld, skadegörelse, bedrägeri och misshandel, är brott som allvarligt skadar dem som utsätts för dem. Dessutom har mängdbrotten ofta en koppling till organiserad brottslighet, vilket vi bör påminna oss om. Därför är det av yttersta vikt att polisen har förmågan att effektivt bekämpa och utreda mängdbrott.

Riksrevisionens rapport ger oss en tydlig indikation på att resultaten av polisens hantering av mängdbrott har försämrats när det gäller upplärning trots betydande anslagsökningar, en ökning av antalet anställda och en genomgripande omorganisation. Det är mycket oroande.

Riksrevisionen konstaterar att polisen inte har hanterat mängdbrott på ett tillräckligt effektivt sätt. Det finns flera faktorer som bidrar till denna bristande förmåga. En av dessa är Polismyndighetens fördelning av resurser. Man har inte lyckats skapa tillräcklig bemanning i lokalpolisområdena. De senaste åren har Polismyndigheten vuxit mer i toppen än i botten.

Tidigare i år presenterade Brottsförebyggande rådet sin delredovisning av utvärderingen av satsningen på 10 000 fler polisanställda. Av denna framgår att den lokala nivån överlag inte har tillförts resurser i den utsträckning som behövs. Verksamheter på central nivå har ökat mer än lokalpolisområdena.

Fru talman! Alldeles för många polisanställda planerar, administrerar, analyserar, skriver grandiosa strategier eller arbetar med diffus metodutveckling i långdragna projekt. Alldeles för få patrullerar gatorna och utreder brott. Alltför många sitter i möten och diskuterar hur saker ska göras. Alltför få gör faktiskt något.

Sveriges medborgare behöver färre byråkrater och fler riktiga poliser. Det finns många kompetenta poliser och civilanställda som vill göra ett bra jobb, på alla nivåer i organisationen, men de har svikits av Socialdemokraternas vanstyre. Det var under Morgan Johanssons vakt som denna utveckling skedde. Under Socialdemokraternas tid förvärrades brottsligheten. Under Socialdemokraternas tid vid makten fick polisen sämre förutsättningar. Under Socialdemokraternas tid vid makten blev anstalterna överfulla.

Det är nu nödvändigt att snabbt bygga fler anstalter. Ja, det är svårt. Ja, det är dyrt. Men alternativet är värre. Alternativet är att farliga och brottsaktiva personer inte låses in.

När Socialdemokraterna nu motsätter sig utbyggnaden av kriminalvården gör de sig till gängens bästa vänner. Att motsätta sig utbyggnad av kriminalvården innebär att man motsätter sig straffskärpningar. Straffskärpningar är nödvändiga för att bekämpa den organiserade brottsligheten. Medan Socialdemokraterna gör sig till gängens bästa vänner gör Moderaterna och regeringen vad som krävs för att vända utvecklingen och göra Sverige tryggare och säkrare.

Regeringen tar nu lyckligtvis tag i detta, och man tar också tag i Polismyndigheten. Ekonomistyrningsverket har fått i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av Polismyndighetens resursstyrning, vilket är mycket viktigt. Den nya rikspolischefen har fått en tydlig inriktning för sitt uppdrag: att öka bemanningen lokalt och i kärnverksamheten. Detta följs nu noggrant upp.

Enligt Riksrevisionens rapport är en annan utmaning bristen på nödvändig kompetensutveckling inom Polismyndigheten. Dessutom har beslutet att begränsa anställningen av civilanställda påverkat förmågan att effektivt ta emot anmälningar, genomföra forensiska undersökningar och administrativt stödja personalen. Resultatet av dessa brister är en omfattande arbetsbelastning på den operativa nivån, vilket förvärrar situationen ytterligare.

Riksrevisionen bedömer att läget är allvarligt, och jag delar den bedömningen. På Polismyndigheten måste man nu göra det rätta för att åtgärda de tillkortakommanden som granskningen synliggör. Riksrevisionen bedömer att om man inte gör det som krävs för att komma till rätta med problemen kan det på sikt leda till fler brottsutsatta personer, näringsidkare och organisationer och till att fler inte får sin trygghet och säkerhet tillgodosedd. Riksrevisionen bedömer också att allmänhetens förtroende för rättsväsendet riskerar att minska.

Detta är mycket allvarligt – och det är mycket allvarligt att Socialdemokraterna har låtit det bli så här illa.

Anf. 29 ULRIKA LILJEBERG (C):

Fru talman! Här i kammaren, i debatterna och i medierna pratas det i stort sett varje dag om skjutningar, våld och mord. De allvarliga brotten är alldeles för många, för grymma och för förödande. Men majoriteten av de brott som begås i Sverige är mängdbrott. Det är olaga hot, skadegörelser, stölder, misshandel, bedrägerier och ofredanden. De rör och berör många och drabbar enskilda, föreningar och småföretagare. Det är många brottsoffer.

Riksrevisionens rapport visar att mängdbrotten inte hanteras effektivt inom polisen, och revisionen bedömer läget som allvarligt. Att lösa mängdbrotten är en viktig del av upprätthållandet av samhällskontraktet: att man själv följer alla lagar och att man kan förvänta sig samhällets agerande och reaktion när man blir utsatt för brott, oavsett brottets straffvärde. Ett brott är ett brott. Att vi löser dessa brott är avgörande för förtroendet för och tilliten till polisen och rättsstaten.

Rapporten visar dessutom att det finns tydliga kopplingar mellan den grova organiserade brottsligheten och mängdbrotten – som om inte övriga skäl att ta tag i detta vore nog.

Fru talman! I stort sett alla förundersökningar avseende mängdbrott leds av en polis. Det gör att både skälen till problemet och lösningen på det huvudsakligen ligger inom polisen. Det kan vara en fråga om hur man använder lagstiftningen och hur man använder de ökade resurser man fått avseende pengar, teknik och medarbetare. Men det är även en fråga om ledarskap.

Centerpartiet inser att inte precis alla anmälda brott kan utredas. Det kommer alltid att finnas skäl att förundersökningsbegränsa när det är många fall av nästan samma sak, när det inte finns något brottsoffer och när det inte påverkar straffvärdet.

Låt mig dock understryka att företeelsen med direktavskrivningar tär på förtroendet och devalverar de lagar vi har stiftat här. När polisen lägger ned anmälningar direkt och säger att det saknas skäl att gå vidare när det uppenbarligen i många fall finns bevisning och goda chanser till lagföring är det ett misslyckande. Här behöver krafttag tas.

Det som ofta framförs både här och på andra ställen av nuvarande regering och regeringsunderlag är att man har ärvt en situation och ett ledarskap från förra regeringen. Partier i regeringsunderlaget har till och med uttryckt att de inte har förtroende för rikspolischefen även om justitieministern har förtroende för densamme.

Det som har hänt sedan rapporten hanterades i utskottet är att regeringen har utsett en ny rikspolischef som åtnjuter hela regeringsunderlagets förtroende och tillträder inom kort. Vi har läst i medierna att alla partier – Liberalerna, Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna – har tagit del i processen och beslutet, så nu ser vi och alla brottsoffer fram emot ett regeringsunderlag som samlat tar sitt ansvar för polisens arbete och leverans när det gäller såväl grova brott som mängdbrott och som inte sätter sig på läktaren och skyller ifrån sig.

Jag ska avslutningsvis säga att jag ibland får höra att oppositionens roll är att önska att regeringen misslyckas. Men jag ska ärligt säga att jag för alla brottsoffers skull och för rättsstatens skull hoppas att nuvarande regering lyckas, för vi behöver en förbättring snabbt, här och nu, och kan inte vänta till nästa mandatperiod.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och hänvisar även till det särskilda yttrandet.

Anf. 30 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Vi debatterar nu Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens hantering av mängdbrott. Det finns mycket att säga om detta, och ett par saker bör man bära med sig i debatten.

Riksrevisionen konstaterar att det finns ett antal anmärkningsvärda och allvarliga brister. Det handlar bland annat om att polisen inte lyckats bemanna lokalpolisområdena i tillräcklig utsträckning. Man har heller inte genomfört nödvändig kompetensutveckling, och man har satt för snäva gränser för antalet civilanställda.

Det finns även stora brister kopplade till polisens kontaktcenter, PKC. Det handlar om långa svarstider och bristande kompetens. Vi är säkert många som erfarit att man inte kommer fram till PKC när man har ringt och vill anmäla brott. Jag har mött många genom åren som är frustrerade, uppgivna och irriterade över denna brist. Det är även problem med anmälningar i och med att enskilda målsägare ålagts att själva anmäla brott via nätet. Man kan konstatera att dessa anmälningar i grunden orsakar ett omfattande merarbete inom polisen eftersom anmälningarna är så bristfälliga.

Riksrevisionen riktar även kritik mot den tidigare regeringen. I rapporten kan vi läsa att den tidigare regeringen genom anslagshöjningar visserligen gjort det möjligt för polisen att hantera mängdbrotten på ett effektivt sätt och att man också gett Polismyndigheten relevanta uppdrag och krävt

återrapportering. Dock pekar Riksrevisionen i sin rapport på att den tidigare regeringen varit ganska passiv genom att inte föreslå lagändringar, vilket kan påverka förutsättningarna för Polismyndigheten.

Förhoppningsvis gör nuvarande regering vad som krävs och ger Polismyndigheten det stöd som behövs genom lagändringar och straffskärpningar. En del är redan på plats, men mycket mer är vänta. Petter Löberg kan alltså vara lugn med att han inte kommer att vara arbetslös länge till, för framöver kommer det att landa en hel del i utskottet.

Låt mig också nämna att vi stärker det brottsförebyggande arbetet och sätter familjen i centrum. Vi satsar historiskt sett mycket på hela rättsväsendet, och vi bygger ut polis och rättsväsen i rekordfart. Vi vill givetvis även stärka utredningsverksamheten och den lokala närvaron.

Som nämnts här utgör mängdbrotten en väldigt stor andel av de anmälda brotten, närmare 80 procent. Antalet anmälda brott låg 2022 på runt 1,2 miljoner. Det handlar om stöld, skadegörelse, bedrägeri, misshandel med mera – brott som drabbar enskilda personer och kommer dem väldigt nära. De kommer också nära bostadsområdena och påverkar vår upplevelse av trygghet väldigt mycket. De tillfogar givetvis de brottsdrabbade stor skada och innebär en stor kränkning.

Detta är också brott som ofta har en nära koppling till den grova organiserade brottsligheten. Många av de vardagsbrott som vi upplever – eller mängdbrott, beroende på vad man vill kalla dem – är ju inestegsbrott, framför allt för unga som kommer in i brottsligheten och växer in i den. Om ingenting görs, om vi inte klarar upp detta, är många av dem snart inne i betydligt tyngre kriminalitet.

Vi kristdemokrater har under lång tid drivit på för att mängdbrottsligheten tydligt ska prioriteras upp. Det är som tidigare nämnts oacceptabelt att ärenden läggs på hög. Den mängd direktavskrivningar som görs kan inte tolereras. Det blir en felaktig signal till allmänheten men framför allt till den som är drabbad av brott och upplever att man inte får möjlighet till upprättelse.

Man kan dock konstatera att det finns metoder för att öka uppkläringen. Svenskt Näringsliv och Livsmedelshandlarna har tittat på tysk polis, som klarar upp ungefär 80 procent av butiksstölderna. Jag vet inte om vi ens kommer upp i en tvåsiffrig procentsats i Sverige. Man kan fundera på om det är ett strukturellt fel eller vad det annars beror på.

Oavsett vilket kan man konstatera att när vi träffar handlare säger de att de har slutat anmäla butiksstölder. Den siffra som vi senast fick oss till livs var att tre av tio anmälde brott. Sju av tio underlåter alltså att anmäla brott. Varför gör man då ingen anmälan? Jo, helt enkelt därför att man upplever att det inte är lönt. Man får inget gehör från polisen, utan ärendena skrivs av utan någon form av utredning över huvud taget, så kallad direktavskrivning. Man tror att polisen rycker på axlarna och bara pliktskyldigt tar emot anmälan, som sedan skrivs av utan åtgärd.

Som kristdemokrat talar jag gärna om de värderingar som byggt vårt samhälle starkt. Vi har i Sverige en lång tradition av hög tillit till vårt rättssystem. En polis som har tid att hantera vardagsbrottslighet är fundamental för att bevara denna tilltro till rättsstaten och ytterst till varandra som människor. Det gör nämligen något med oss, oavsett allvarlighetsgraden i det inträffade, att veta att rättskipningen inte fungerar som den ska. Maktlösheten blir påtaglig, samtidigt som signalen till brottslingen är att du kan

komma undan med brott. Det är en mycket oroväckande utveckling som vi måste komma till rätta med.

Fru talman! Förtroendet för polisen är fortsatt högt i mätningar, framför allt när det gäller bemötande. Men när brottsdrabbade tillfrågas om hur de upplever polisens effektivitet tycker bara 20 procent, eller en av fem, att polisen är effektiv när det gäller att hantera brottsanmälningar.

Fru talman! En orsak till att få mängdbrott klaras upp och att det sker direktavskrivningar är att resurserna binds upp av det dödliga skjutvapenvåldet. Det är givetvis viktigt och prioriterat. Den tunga kriminaliteten har självklart hög prioritet. Men som jag sa har mängdbrotten inte sällan starka samband med den grova organiserade brottsligheten. Det gäller inte minst vid bedrägeribrott, narkotikabrott och vissa brott begångna av unga lagöverträdare. De som börjar med ett vardagsbrott slutar ofta med något betydligt grövre.

För att bekämpa den grova brottsligheten måste vi därför också utreda mängdbrotten när prognosen för lagföring är god och se till att gärningspersonerna lagförs. Därför är det mycket angeläget att bekämpa den typen av brott.

Avslutningsvis, fru talman, måste vi ständigt jobba med den lokala polisen närvaron, där det måste finnas en kontinuitet. Det räcker inte med en kommunal polisen närvaro någon timme i veckan. Den bärande tanken med omorganisationen 2015 var en polis närmare medborgarna, en synlig polis med god lokal- och personkännedom och ett nära samarbete med kommun, näringsliv, föreningar och boende. Sverige ska vara ett tryggt land att bo i, oavsett var man bor.

Fru talman! Detta och mycket mer behövs. Kristdemokraternas intensiva arbete med att bekämpa brotten fortsätter – steg för steg, budget för budget och reform för reform. Du som är brottsoffer ska kunna lita på Sverige igen.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 31 MARTIN MELIN (L):

Fru talman! Ämnet för dagen är mängdbrott och Riksrevisionens rapport om hur Polismyndigheten hanterar utredningar av mängdbrott. Som tidigare talare har tagit upp finns det en hel del kritik i rapporten.

Det kanske är på sin plats att först förklara vad mängdbrott är för den som inte vet det. Förenklat kan man säga att mängdbrott är vardagsbrott, det vill säga den typ av brottslighet som är vanligast i Sverige och som de flesta som råkar ut för brott drabbas av.

Jag har jobbat med att utreda mängdbrott. Jag vet hur svårt det kan vara men också hur ineffektivt utredningarna kan skötas och hur lätt ärenden avskrivs.

Kritiken från Riksrevisionen handlar bland annat om att för få brott där det finns en utpekad gärningsperson klaras upp. I många fall är det befogat. Det har skett ett brott, men utredningen leder inte till att någon kan åtalas. I värsta fall bedrivs ingen utredning alls.

Men, fru talman, för att belysa hur svårt det kan vara att utreda mängdbrott med en utpekad gärningsperson tänkte jag ta ett exempel som inte är alltför sällan förekommande. Vi har personen A som slår personen B. Personen B slår tillbaka. Vittnen är personerna C, D och E. Platsen är, låt säga, Medborgarplatsen klockan 3.22 en fredagsnatt. Det är stökigt och mycket

folk. Polisen kommer till platsen och konstaterar att alla inblandade är berusade. Därför håller man bara korta förhör, och ingen grips.

Två månader senare har en utredare jobbat ned högen av utredningar och fått tag på det här ärendet. Brottet är misshandel av normalgraden, alternativt ringa misshandel – ett vardagsbrott, ett mängdbrott. Utredaren håller förhör via telefon med personen A, som säger att han knappt minns något. Han minns att det var någon som slog honom, men han minns inte hur personen såg ut, om det var med höger eller vänster hand, var han blev slagen eller om han slog tillbaka. Han minns helt enkelt inte händelsen.

Utredaren ringer sedan till personen B, som i princip säger samma sak. Han minns inte heller någonting, men han uppger att han tror att han knuffade någon efter att själv ha blivit knuffad.

Utredaren ringer därefter vittnena C, D och E. Vittnena C och D vill inte medverka. De vill inte vara med på bild alls. De vill inte prata med polisen. Vittnet E uppger att det var något bråk mellan två personer, men mer än så minns han inte. Han var för full.

Utredaren sammanställer detta, ett ärende av enkel beskaffenhet, och skickar det till en förundersökningsledare på polisen, som svarar med att avskrivna det hela.

Detta var ett inte helt ovanligt exempel på ett ärende i statistiken med utpekad gärningsperson som inte ledde till åtal. Jag tror att alla förstår varför det inte gjorde det.

Fru talman! Ett annat vanligt mängdbrottsärende är anmälan om inbrott i källarkontor. En boende upptäcker att någon har klippt sönder låset in till källarkontoret och ur detta tillgripit fyra vinterdäck, värda låt säga 10 000 kronor. Brottstiden är någon gång mellan den 4 augusti och den 23 oktober. Det finns inga vittnen eller kvarlämnade spår på platsen.

Detta är ett klassiskt ärende, ett mängdbrott av enkel beskaffenhet, som avskrivs sekunden efter att anmälan har upprättats och godkänts – ett nummer i statistiken. Detta beror naturligtvis på att ett sådant ärende är omöjligt att klara upp och utreda – till den dag då den boende upptäcker att hans däck nu ligger ute till försäljning på Blocket.

Nu kommer det som Riksrevisionen bland annat är kritisk till och som allmänheten är kritisk till. Jag vet att det även finns poliser som är kritiska till hur det går till. Anmälaren, som blivit bestulen på sina däck och upptäcker dem på Blocket, ringer till polisen och berättar om annonsen om hans däck på Blocket. Han vill gärna att polisen följer med honom och hälsar på hos den som vill sälja hans däck. Polisen svarar att det inte finns några resurser. De kan inte följa med, tyvärr.

Detta hade kunnat vara en åtgärd som hade kunnat lösa ett inbrott alternativt ett häleri, kanske till och med flera sådana brott. En tjuv hade kanske kunnat gripas och sättas bakom lås och bom. I stället avskrivs ärendet med att spaningsuppslag saknas. Så får det inte gå till.

Att Riksrevisionen är kritisk till polisens utredningsresultat är inget nytt. Det är inte heller nytt att Polismyndighetens svar på kritiken är att de har gjort förbättringar. Så har det låtit genom åren. Vill man fördjupa sig i detta rekommenderar jag att man läser polisen och forskaren Stefan Holgerssons utmärkta rapporter. De finns på nätet.

Om man inte i större omfattning utreder de brott där det finns en utpekad gärningsperson eller stora möjligheter att identifiera en gärningsperson kommer förtroendet för polisen att dala. I dag är förtroendet för polisen väldigt högt. 70 procent har högt förtroende för polisen. Men bland dem som drabbats av brott och på så sätt kommit i kontakt med polisen är siffran betydligt lägre.

Fru talman! Regeringens direktiv till Polismyndigheten är numera att ambitionerna i det brottsbekämpande arbetet ska skärpas och höjas. Där har regeringen varit väldigt tydlig. Det vill jag skicka med till den nya rikspolischefen, som jag för övrigt vill gratulera till nya tjänsten – jag tror att hon kommer att göra ett mycket bra jobb. Men jag skickar med att jag kommer att bevaka väldigt noga hur Polismyndigheten tar till sig av Riksrevisionens rapport och de förbättringsåtgärder som föreslås.

Anf. 32 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD):

Fru talman! Butiksstölderna i Sverige har fördubblats sedan 2010. År 2021 stals det för 8,5 miljarder i Sverige. Nästan hälften av detta beräknas vara stölder av livsmedel, exempelvis kött. Detta märks i landets livsmedelsbutiker. På många håll vågar butiker inte längre ha dyrt nötkött framme, just på grund av stöldriskan. Nyare butiker har infört utpasseringskontroller även vid vanliga kassor. Vissa särskilt brottsutsatta butiker har väktare på plats. Det innebär en kostnad för butiken, och den faller i sin tur över på kunden.

År 2021 infördes lagen om tillträdesförbud. Den innebär att personer som vid upprepade tillfällen utsätter butiken eller dess anställda för brott kan få tillträdesförbud till den specifika butiken under en tidsbegränsad period. Under de första två åren skickades 423 ansökningar in. Av dessa beviljades 198, ungefär 47 procent. Samtidigt fortsätter kostnaderna för butiksstölder att skjuta i höjden.

Den samlade bedömningen från handeln är att tillträdesförbudet inte fungerar. Det är en för krånglig och långdragen process. Eftersom butikernas polisanmälningar om stölder allt som oftast läggs på hög och senare läggs ned blir det än svårare att få ansökningar om tillträdesförbud beviljade.

Riksrevisionens samlade slutsats i granskningen av Polismyndighetens hantering av mängdbrott är att myndigheten inte hanterar mängdbrott effektivt. Om våra brottsbekämpande myndigheter inte lyckas förhindra mängdbrotten, vilka butiksstölderna är en del av, är min bestämda uppfattning att butikerna måste ges ökade möjligheter att själva agera, fru talman.

I grund och botten handlar det om äganderätten. Massor med butiksägare runt om i Sverige lägger ned sin själ i sin butik. Många av butikerna ligger i små samhällen och är en viktig del i att hålla dessa små samhällen levande. Butiksägarna vill inget hellre än att ha kunder, men när personer upprepade gånger missköter sig måste det bli enklare att porta dessa.

Det handlar om äganderätten. Det måste vara upp till butiken att på egen hand avgöra vem som inte hör hemma i deras butik, precis som att vi inte släpper in människor som misskött sig i våra hem. Det vore bisarrt om jag som husägare skulle behöva ansöka om vem som inte ska få komma in i mitt hus eller på min tomt.

Men detta är typiskt för Sverige. Vi har ett problem med butiksstölder. I stället för att med lagstiftning tydligt markera för den som äger en butik att den personen avgör vilka som inte tillåts vara på personens egendom blir det en halvmesyr. Den ser uppenbarligen bra ut på papper, men den fungerar inte i praktiken. Det handlar om butiksägares rätt till sin egendom. När samhället inte kan ge butiksägare den tryggheten måste det kunna vara upp till landets butiksägare att själva agera. Annars vinner de kriminella.

Riksrevisionens samlade slutsats i granskningen av Polismyndighetens hantering av mängdbrott är att myndigheten inte hanterat mängdbrott effektivt. Jag instämmer i kritiken och förväntar mig att man genomför de åtgärder som krävs för att återupprätta förtroendet för Polismyndighetens hantering av dessa typer av brott.

Anf. 33 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Det är intressant att lyssna på debatten om Riksrevisionens rapport om hur Polismyndigheten hanterat så kallade mängdbrott.

Jag vill börja med att yrka bifall till den reservation i betänkandet som vi i Miljöpartiet har lagt fram tillsammans med Vänsterpartiet.

Polismyndigheten har det senaste decenniet vuxit oerhört mycket och snabbt. Det årliga anslaget är på väg upp mot 40 miljarder kronor. Det kan jämföras med omkring 23 miljarder 2014, då jag blev invald i riksdagen. Förutom anslagsökningarna har det inneburit fler anställda. Polisen har också getts fler redskap och verktyg på olika sätt. Men resultaten har inte förbättrats i motsvarande grad och är långt ifrån vad vi hade önskat. Det tror jag att vi i kammaren är helt överens om.

De så kallade mängdbrotten, alltså brott som begås i mängder, är de vanligaste brotten: narkotikabrott, bedrägerier och stölder. Här är Riksrevisionens kritik mot Polismyndigheten hård. Man hanterat inte detta effektivt. Förbättringspotentialen är ganska stor.

Problemet med mängdbrott är stort. Många berörs, bland annat företag, näringsliv och äldre. Det finns många brottsoffer runt om i landet. Därför är det viktigt att det kan fungera bättre och att polisen prioriterar den typen av brottslighet.

Fru talman! Polisen står nu inför en ny situation. En ny rikspolischef tillträder kommande vecka. Det ska även bli en biträdande rikspolischef. Det blir alltså en organisatorisk förändring i ledningen. Vi vill att den nya ledningen ska få så bra möjligheter som möjligt att verka för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten men även dessa mängdbrott, de vanligast förekommande.

Det här är ett område som Miljöpartiet kommer att följa. Vi vill att regeringen ska säkerställa att rekommendationerna till Riksrevisionen verkligen genomförs. Vi tror att de är viktiga. Jag konstaterar att de flesta i kammaren inte vill göra så, men det är ju några timmar kvar till omröstningen klockan 16.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 20.)

Anf. 34 OLA MÖLLER (S):

Fru talman! Resultatet av ytterligare en utredning som den socialdemokratiskt ledda regeringen tillsatte har landat på riksdagens bord med tillhörande proposition. Återvändandeutredningen har redan levererat lagstiftning, och nu fortsätter den leverera lagstiftning. Det är positivt att de utredningar som den socialdemokratiskt ledda regeringen tog fram fortsätter att göra Sverige bättre. Vi tycker att det är positivt och konstaterar att det stärker det faktum att det stora paradigmskiftet i svensk migrationspolitik skedde 2015 under socialdemokratisk ledning. Det är glädjande att även den här regeringen levererar socialdemokratiska produkter.

I korthet handlar detta om att stärka polisens och Kustbevakningens möjligheter att utföra inre utlänningskontroll. Att ge dessa myndigheter ökade befogenheter för att hindra olovlig vistelse i landet är en ganska rimlig åtgärd. Utifrån hur lagen är skriven är den också väl avvägd i förhållande till nyttan. Att tillåta kroppsvisitation i sökandet efter pass är i ljuset av de problem som finns i fråga om att fastställa identitet och för att komma till rätta med skuggsamhället en vettig åtgärd.

Givetvis finns det risker i det hela. Risken finns att det uppfattas av människor som att polisen ger sig på människor från andra länder som de facto är svenska medborgare eller har rätt att vistas här. Men avvägningen mellan den risken och nyttan av att kunna identifiera personer i gränsnära regioner som inte har rätt att vistas i landet tycker vi är proportionerlig.

Att lagstiftningen följs upp ser vi som självklart, både av de myndigheter som har den uppgiften och av oss här i riksdagen som håller ögonen på frågan. Det är klart att det bland annat är oppositionens roll att göra det.

Att pass får omhändertas är viktigt eftersom det faktiskt underlättar vid framtida eventuella utvisningar eller avvisningar. Det är ju rimligt att den som inte har lov att vara i landet också lämnar landet.

Fru talman! I propositionen föreslås även utökade möjligheter att med tvång ta med en utlänningskontroll för utredning. Det är viktigt att påpeka att detta inte ger rätt att placera någon i arresten och att det är avgränsat i tid. Åtgärden gäller även barn, men det är viktigt att den används och utförs på ett så barnvänligt och barnanpassat sätt som möjligt. Vi måste ha stor respekt för barnens integritet och se till att de mänskliga rättigheterna följs. Barn är särskilt utsatta i skuggsamhället. De är utsatta för en enorm exploatering. Att staten kan hjälpa till att skydda dessa barn genom att omhänderta dem under en period är oerhört viktigt. Givetvis ska detta också följas.

Avslutningsvis vill jag trycka på det faktum att den nya regeringen har levererat en proposition och en utredning som den socialdemokratiska regeringen tillsatte. Vi är glada över nyttan av den socialdemokratiskt ledda regeringens politiska vilja och att den fortsätter leda till goda förslag i den här kammaren. Därmed yrkar jag bifall till förslagen i betänkandet.

Anf. 35 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Förslagen om inre utlänningskontroller som vi debatterar i dag är inte särskilt nya. Polisens befogenheter har ökat över tid. Förslagen har tyvärr oftast varit dåligt underbyggda. Behoven av dem har varit otillräckligt kartlagda och konsekvenserna inte tillräckligt analyserade.

Vänsterpartiet har flera gånger pekat på riskerna för etnisk profilering och diskriminering och att man inte kan bortse från de konsekvenser det får för samhället i stort när vissa delar av befolkningen misstänkliggörs endast på grund av utseende och hudfärg.

Vi har också pekat på att myndigheterna redan har tillräckliga befogenheter och att resurserna bör riktas mot det brottsförebyggande arbetet och att förhindra brott. Jag konstaterar att vi helt enkelt inte delar regeringens uppfattning om inre utlänningskontroller.

Fru talman! Regeringens linje får hård kritik från tunga remissinstanser.

När det kommer till kroppsvisitationer vid inre utlänningskontroller säger Justitieombudsmannen nej till förslaget och ifrågasätter om de ens uppnår det förväntade syftet, eftersom många inte bär med sig pass eller identitetshandlingar som det ska sökas efter. Justitieombudsmannen menar att dessa oftast förvaras på annan plats. Man efterlyser en analys av behovet och effektiviteten av förslaget och en mer djupgående analys av integritetsaspekterna.

Advokatsamfundet, som också säger nej till förslaget, framför liknande åsikter.

Diskrimineringsombudsmannen i sin tur bedömer att det inte ens gjorts någon analys av risken för etnisk profilering, och därför är det inte lämpligt att ge myndigheterna det föreslagna tvångsmedlet.

Vidare säger Barnombudsmannen nej för att det saknas en analys utifrån ett barnperspektiv och att barnets särskilt utsatta situation inte beaktas i förslaget.

Vänsterpartiet delar remissinstansernas uppfattning. Enligt vår mening väger behovet av skydd för den enskildes integritet tyngre än behovet av kroppsvisiteringar för att söka efter identitetshandlingar vid en inre utlänningskontroll. Risken för att människor utsätts för diskriminering och etnisk profilering är dessutom uppenbar.

Justitieombudsmannens senaste granskning visar att kroppsvisitationer i hög grad görs på magkänsla och att personer som bor eller vistas i så kallade utsatta områden utsätts för godtyckliga polisingripanden i större utsträckning än andra. Det här är en ineffektiv metod för att förebygga och bekämpa brott, och vi ställer oss inte bakom regeringens förslag.

Fru talman! Regeringen föreslår också att om det i samband med en inre utlänningskontroll inte kan klarläggas att personen har rätt att uppehålla sig i Sverige ska polisen få ta hand om personens pass eller andra identitetshandlingar som har påträffats vid kontrollen. Handlingarna ska återlämnas om det framkommer att personen har rätt att uppehålla sig i Sverige eller om personen lämnar Sverige. Men det saknas en utförlig redogörelse för förslaget, i vilka fall och på vilken grund myndigheterna kan vägra att lämna tillbaka handlingarna, vilket både Justitieombudsmannen och Advokatsamfundet lyfter fram i sin kritik.

Slutligen föreslår regeringen att det ska förtydligas att en person som är föremål för en inre utlänningskontroll får tas med för utredning. Det

förslaget får också kritik. Advokatsamfundet, som säger nej till förslaget, menar att åtgärderna är alltför ingripande, att tidsgränsen är för lång och att det saknas barnperspektiv – vilket även Barnombudsmannen efterlyser. Det är naturligtvis allvarligt eftersom förslaget går att jämföra med att gripa någon misstänkt för brott, vilket här görs utan brottsmisstanke. Vi anser inte att det är rättssäkert. Regeringen har inte tagit Advokatsamfundets, Justitieombudsmannens, Diskrimineringsombudsmannens eller Barnombudsmannens synpunkter seriöst.

Jag yrkar bifall till reservation 1 i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 36 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! I den allmänna debatten brukar Sverige ibland kallas för Absurdistan. Jag är lite osäker på vem det är som har myntat det här uttrycket. Jag brukar inte använda det själv. Men innebörden är fullständigt uppenbar. Vi är ett land som på vissa områden, inte minst migrationsområdet, har väldigt märkliga regler som uppenbarligen står i strid med samhällets uttalade syften och även laglydiga människors intressen. Vi har en offentlig förvaltning som på det sättet till viss del bekämpar sig själv. En sorts autoimmun sjukdom i samhällskroppen har bitit sig fast på grund av att de vuxna, vars roll det är att ta ansvar och tänka långsiktigt, har låtit sig överröstas och övertalas av barn som styrs av känslor och vanföreställningar och inte klarar att tänka längre än näsan räcker.

Ett nästan övertydligt exempel på det här är de regler som vi förändrar i och med det ärende vi nu debatterar. Trots att Sverige har gigantiska problem med personer som vistas här utan tillstånd och försörjer sig på svartarbete och annan kriminalitet är det mer eller mindre frivilligt att samarbeta vid en så kallad inre utlänningskontroll.

En inre utlänningskontroll innebär att en polisman kontrollerar om en person har rätt att vistas i Sverige eller inte. Enligt de regler som gäller i dag och som har utarbetats av egentligen alla partier i den här kammaren förutom mitt eget har polisman ingen möjlighet att genomsöka en väska eller fickor för att se om en person har en id-handling som visar vem personen är och om personen har rätt att vistas i Sverige. En polisman har inte heller möjlighet att ta hand om id-handlingar om det skulle visa sig oklart om en person har rätt att vistas i Sverige. Detta vore naturligtvis väldigt värdefullt för att kunna förhindra att personer byter ut sina identiteter, kastar sina handlingar eller försöker försvåra migrationsprocessen på olika sätt. Det här kommer vi alltså att ändra på nu.

Man kan fråga sig varför det här är nödvändigt. Jo, naturligtvis för att asylinvandringen i dag, vilket de flesta intresserade människor känner till, till stor del är ett bedrägeri där personer som saknar skyddsskäl försöker använda asylsystemet för att få uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Europeiska unionen. Detta är väldigt väl dokumenterat.

En strategi för att lyckas med detta är naturligtvis att på olika sätt försöka dölja sin identitet och försvåra asylutredningen – liksom återvändandeprocessen, om det är så att asylutredningen slutar med ett negativt beslut. Det här gör man helt enkelt för att förhindra att svenska myndigheter får reda på vem personen egentligen är.

Saken beskrivs så här i propositionen: ”Enligt uppgifter från Migrationsverket har under åren 2019–2022 passhandling saknats vid registrer-

ingen av ansökan i 62–80 procent av fallen. Bland t.ex. sökande från Irak har pass saknats i 84 procent eller mer av fallen under dessa år. Enligt uppgifter som Migrationsverket har lämnat till utredningen förekommer det emellertid att utlänningar har identitetshandlingar som inte visas upp för myndigheterna. Det förekommer t.ex. att handlingar, vars existens har undanhållits, påträffas senare och att personer självmant lämnar in handlingar som de tidigare har undanhållit Migrationsverket.”

Det sistnämnda exemplet, att en person senare lämnar in handlingar frivilligt, beror inte sällan på att personen vill undkomma en så kallad Dublinöverföring, det vill säga att man skickas tillbaka till det första land i unionen som man reste in i. Ett sätt att göra det är att man helt enkelt påstår att man inte har några id-handlingar under de första tre månaderna i Sverige; Dublinöverföringar måste genomföras inom tidsfristen tre månader. Men därefter vill personen ha ett arbetstillstånd, och för att få ett sådant måste man styrka sin identitet. När det är dags att ansöka om arbetstillståndet kommer som gubben i lådan de här id-handlingarna helt plötsligt fram. Detta är otroligt talande för hur systemet fungerar. Ett typexempel på en person som gjorde precis detta var terroristen Akilov. Han lämnade in sina id-handlingar exakt när tidsfristen för Dublinöverföring hade gått ut.

Det finns också gott om vittnesmål om hur migranter kastar sina pass-handlingar på vägen till EU. Webbplatsen al-Jazira gjorde för ett par år sedan ett inslag som handlade om en migrant från Senegal som helt enkelt började sin resa med att kasta sitt pass i havet. Det låter lite märkligt att man börjar sin resa på det sättet, men det är tydligen helt normalt i vissa delar av världen.

SVT har rapporterat: ”Mycket tyder på att inte så få flyktingar väljer att undanhålla sitt riktiga medborgarskap och låtsas vara syrier. SVT:s utrikeskorrespondent Stefan Åsberg hittade spår på en grekisk strand. En bunt pass utfärdade i Iran och Marocko.” Dessa hade man slängt på vägen till Europa. ”Många flyktingar kastar sina pass när de väl kommit till Lesbos och Grekland och Europa, konstaterar han.” Det här kanske inte riktigt är det man förväntar sig av personer som har rent mjöl i påsen.

Svenska Dagbladet skriver så här: ”Rikspolisstyrelsens och Migrationsverkets kartläggningar visar att flyktingsmugglare rutinmässigt uppmanar asylsökanden att slänga sina id-handlingar. Ofta med hänvisning till Genevekonventionens förbud mot att straffa en person som flytt till ett land med hjälp av falska papper.” Det sistnämnda stämmer inte riktigt, utan skälet till att folk slänger sina handlingar är framför allt att de vill försvåra asylprocessen. ”Om passet visar att flyktingen vistats i ett annat land, än hemlandet, där man kanske redan nekats asyl, finns risk att avvisas till detta land.” Det stämmer naturligtvis.

Konsekvensen av allt detta är naturligtvis enormt ökade kostnader för Sverige när asylprocessen drar ut på tiden på grund av att personen försöker obstruera och maskera vem den egentligen är. Det blir också ökade kostnader när återvändandeprocessen drar ut på tiden; det är svårt att få personer att återvända när de har oklar identitet. Hemlandet vill naturligtvis veta vem det är som kommer. Ytterligare en konsekvens är att Sverige i dag befinner sig i ett slags lågintensivt folkbokföringsmässigt kaos eftersom vi i praktiken har skapat oräkneliga falska identiteter åt asylsökande, som sedan har fått svenska pass i rekordtakt.

De förslag som blir verklighet i dag skulle helt enkelt inte behövas om det var så att de som stod för asylmigrationen var ärliga människor med genuint behov av internationellt skydd. Röstar man för den här propositionen skriver man också under på den slutsatsen – Jonny Cato, Anders Yge-man och hela gänget!

Vad säger då oppositionen om allt detta? Det finns ett avslagsyrkande från Miljöpartiet och Vänstern. De anför i huvudsak två argument. Nummer ett: Behovet av skydd för den enskildes integritet väger tyngre än behovet av att kunna identifiera personer som har oklar identitet. Nummer två: Kontrollerna kan i och för sig vara diskriminerande.

Jag ska faktiskt ge reservanterna en poäng angående den första punkten – eller en halv poäng i alla fall. Hade vi levt i en värld där asylsökande inte begick systematiska identitetsbedrägerier mot Sverige och andra EU-länder hade det här kanske stämt. Då hade detta behov varit betydligt mindre än vad det är i dag. Men det är tyvärr inte den världen vi lever i.

Oppositionen har missat ett par saker i detta. För det första: I 99 fall av 100 kommer kroppsvisitationen att vara helt frivillig för den som blir föremål för en inre utlänningskontroll. I dagens värld har vi alla telefoner och goda möjligheter att bära med oss olika typer av identitetshandlingar digitalt. Vi vet också att LMA-korten enkelt kan kontrolleras mot en databas hos Migrationsverket. Det är väldigt lätt att identifiera sig för den som faktiskt har rätt att stanna i Sverige. Det är i princip ingen som kan påstå att det inte går att identifiera sig om man har rätt att stanna här.

För det andra: Att bli utsatt för en inre utlänningskontroll är inte det minsta kränkande. Jag har antagligen blivit utsatt för fler inre utlänningskontroller än någon annan person i den här kammaren. Det har definitivt skett mer än 10 gånger och säkert mer än 20 gånger. Jag har inte räknat och är inte säker, för det är helt odramatiskt i min värld. Det ligger i sakens natur: Om man väljer att flytta till ett annat land kommer man ibland att få visa legitimation för att visa att man är där helt lagligt. Det är helt normalt, och det är en naturlig del av vardagen för många migranter världen över, mig själv inkluderat. Det är fullständigt odramatiskt. Det finns ingen anledning att bli upprörd, kränkt eller sur över detta.

Sist men inte minst skulle jag vilja säga någonting om Socialdemokraternas anförande. De har ingen reservation utan köper förslaget. Utredningen kom från början från dem, så det är inte så konstigt.

Det finns egentligen bara en sak som jag undrar över där. Ola Möller anförde tidigare i debatten att det här var en del av den socialdemokratiska politiken och att det är bra att den nu kommer till nytta. Det stämmer. Utredningen tillsattes av det socialdemokratiska partiet. Det är helt korrekt.

Den överlämnades till Regeringskansliet den 31 mars 2020. Det är ganska länge sedan. Det hade funnits gott om tid att ställa proposition på det. Det är inget jättestort förslag. Vi lyckades att göra det ganska snabbt.

Jag undrar om det verkligen var menat att det skulle bli ett konkret förslag. Hur kommer det sig då att man bara lät det ligga och skräpa i en byrålåda på Regeringskansliet tills den nya regeringen tog över och gjorde slag i saken? Det kan man fundera på.

Med det vill jag tacka för ordet. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 37 JONNY CATO (C):

Fru talman! Det är intressant att man ibland kan landa i liknande slutsatser när man ser så olika på frågor och inte minst på människor. Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2.

Sverige ska vara ett öppet och välkomnande land som ger skydd till människor som flytt undan krig och förtryck. Samtidigt ska vi ha en reglerad invandring. Det innebär att den som har asylskäl och får stanna ska få goda förutsättningar att lära sig det svenska språket, få det första jobbet och komma in i och bli en del av vårt gemensamma Sverige. För att integrationen ska fungera och för att vi ska kunna prioritera att ta emot de allra mest utsatta behöver den som fått ett avslag också återvända.

Det är bra att regeringen nu tittar på flera olika åtgärder för att få på plats ett mer sammanhållet, effektivare och humanare återvändande. Detta är något som Centerpartiet har drivit på för länge, inte minst i samband med att den nuvarande lagstiftningen kom på plats. Detta hade dock behövt kompletteras med en bred utredning om hur vi kan stärka rättssäkerheten i migrationsärenden och under hela asylprocessen.

Inre utlänningskontroll är ett viktigt verktyg för att vi ska kunna upprätthålla en reglerad invandring, motverka skuggsamhället och se till att ett avslag innebär just ett avslag. Det är uppenbart att polisen har behov av ytterligare befogenheter för att kunna utföra inre utlänningskontroller på ett ändamålsenligt sätt, inte minst i de fall där en person inte självmant överlämnar identitetshandlingar.

Samtidigt måste alla åtgärder som vidtas för att öka återvändandet vara proportionerliga och ändamålsenliga, särskilt åtgärder som kan vara integritetskränkande. Det är därför viktigt att det görs en uppföljning av de utökade befogenheterna för att säkerställa att de faktiskt har lett till att identiteten har kunnat klarläggas i fler fall. Denna uppföljning bör göras inom ett år. Ett särskilt viktigt perspektiv som behöver beaktas och följas upp är barnperspektivet.

Anf. 38 MAGNUS RESARE (M):

Fru talman! Det är uppenbart att det krävs en moderatledd regering för att Sverige ska ha en stram migrationspolitik och invandringspolitik och komma till rätta med det stora utanförskap som finns i vårt land.

Förslaget vi nu debatterar är ytterligare en konsekvens av många års misslyckad migrations- och integrationspolitik. Det är också en konsekvens av att vi i många år har varit slappa och trubbiga i vårt arbete att upprätthålla lag och ordning inte minst när det kommer till icke-medborgare i detta land.

Jag tror på allvar att ganska många utlänningar som befinner sig illegalt i Sverige skrattar åt vår naivitet och blåögdhet när det kommer just till att upprätthålla lag och ordning. I ganska många år har den som velat bete sig riktigt illa i vårt land inte mötts av några direkta konsekvenser. Man har kunnat begå allvarliga brott utan att bli utvisad. Man har också kunnat vägra att följa svenska beslut om att man ska lämna landet utan att något har hänt, och man har i stor utsträckning kunnat ägna sig åt ett liv i organiserad kriminalitet utan att staten ägt några verktyg för att på allvar kunna störa det arbetet.

Men nu händer det grejer, fru talman. Nu tar regeringen tag i det här. Vi ser till att det blir fler som utvisas när de har begått brott. Vi ser till att

den som inte har rätt att vara här i landet hamnar på ett förvar och sedan skickas hem. Vi ser till att den organiserade brottsligheten störs på alla sätt och vis. Det handlar om allt från att avlyssna telefoner till att utvisa utlänningar som blivit en aktiv del i ett kriminellt gäng.

Vad gäller det förslag som nu ligger på bordet betyder det ingen förändring för själva grunden för en utlänningskontroll. Det handlar om att ge ytterligare verktyg när en sådan enligt gällande regler sker. Och det är väl bra? Om polisen inte har verktyg för att utföra den arbetsuppgift staten ålagt den är det väl bra att staten möjliggör för det.

Att vissa partier väljer att reservera sig mot det beslutet är enligt min uppfattning i grund och botten väldigt märkligt. Det är dock inte särskilt förvånande. När de flesta partier i riksdagen nu har börjat inse problemen som skapats genom den oansvarsfulla invandringspolitiken de senaste åren är det några partier som naglar sig fast i de gamla idéerna om fri invandring, öppna gränser och inga behov av att ställa krav på människor som kommit hit. Några partiets företrädare verkar inte kunna se det som resten av oss här ser. Bland de flesta vi har tagit in i samhället och som vi vill ska få vara här är det några som förstör för alla andra.

Inte minst är det andra invandrare som ofta är de som drabbas värst av dem som är här av fel skäl. Det är i stor utsträckning invandrartäta områden som drabbas när det skjuts och sprängs i Sverige. Det är i större utsträckning invandrare som blir misstänkliggjorda och ifrågasatta för det våld som ett antal tusen individer som inte borde vara här utsätter vårt samhälle för.

Det är inte minst invandrartjejer som blir offer för hederskultur när människor som för länge sedan borde ha utvisats från Sverige stannar kvar år efter år och sprider sitt hat mot oss och våra värderingar. Rasism skapas och sprids bland annat för att människor som lever illegalt här får förmåner som generösa bidrag, till exempel av socialdemokratiskt styrda Malmö. Det är inte den enskilda invandrarens fel att vi nu måste skärpa lagstiftningen på område efter område, utan det är den förda oansvarsfulla invandringspolitikens fel.

För att återgå till sakfrågan är förslaget rimligt. Det är bra att polisen nu vill trappa upp arbetet med att hitta och identifiera människor som inte ska vara här och få dem ut ur landet. Det är minst sagt ögonbrynshöjande att ingen i dag vet hur många vi är som bor i Sverige. Trots all digitalisering och alla moderna system vet vi inte om det är 50 000, 100 000 eller sannolikt fler människor som lever i ett skugg- och parallellsamhälle.

Låt vårt budskap till dessa människor vara glasklart: Vill du bo i Sverige, sök ett tillstånd på rätt sätt! Att trotsa beslut och gå under jorden ska aldrig löna sig i vårt samhälle. Framför allt är ett nej ett nej. Får du inte vara här ska du inte vara här.

Vi vill därför ge polisen möjlighet att kroppsvisitera en utländsk medborgare eftersom vi vet att de ofta har någon form av id-handlingar eller pass på sig. Att sedan också ha möjlighet att omhänderta ett pass eller en id-handling om polisen ser behov av det är också rimligt.

Vi vill också ge polisen större befogenhet att ta med någon för ytterligare utredning om det finns fog att misstänka att den är här illegalt. Det är åtgärder som jag tycker är väl avvägda och som står i rimlig proportion givet behovet av att få ordning på Sverige.

Det är ingen mänsklig rättighet att vara i Sverige. Det är en rättighet som Sverige som land förfogar över att ge en person. Då har vi också som samhälle rätt att kontrollera vilka som uppehåller sig här. Bara genom att ha kontroll över vilka som är här kan vi värna dem som har rätt att vara här och säkerställa att de har en så bra vardag som möjligt. Samhällets resurser tillhör dem som har rätt att vara här.

Avslutningsvis noterar jag att Socialdemokraterna än en gång följer regeringens linje i en migrationsfråga. Det är det i grund och botten väldigt, väldigt bra att ni gör. Det tror och hoppas jag såklart i varje fall.

När jag pratar politik med vänner och familj brukar jag framhålla värdet i att ha blocköverskridande överenskommelser i just migrationspolitiken. Men samtidigt börjar man fundera på Socialdemokraternas kompisar i politiken och inser att den ena kompisen är värre och mer verklighetsfrånvärd än den andra. Vänstern och Miljöpartiet verkar ju över huvud taget varken se eller förstå att det finns en problematik kopplad direkt till migrationen. Centerpartiet verkar i och för sig börja se nödvändigheten av de här förslagen. Men de verkar samtidigt fortfarande tycka att det är viktigare att försöka hitta någon ideologisk ventil för att kunna hålla sig kvar i den migrationsmast som deras före detta partiledare surrade fast dem vid än att arbeta konstruktivt för att lösa problemen. Jag syftar då i första hand på den allmänna migrationspolitiska debatten.

Jag är, minst sagt, orolig för att Socialdemokraterna just nu röstar ja till alla regeringens förslag på det migrationspolitiska området bara för att skrapa ihop så mycket politiskt kapital de bara orkar inför en eventuell regeringsförhandling någon gång i framtiden. Jag är orolig för att Socialdemokraterna kommer att sälja ut förändring efter förändring som de i dag är med på och röstar igenom bara för att byta till sig makt och ministerposter. Kommer det att visa sig att Socialdemokraterna bara är för en stram invandring när de sitter i opposition? Låt oss hoppas att det inte blir så, och låt oss hoppas att dagens förslag leder till att vårt samhälle blir lite mer uppstyrt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour (SD).

Anf. 39 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Magnus Resare talar om ett fåtal individer som förstör för andra.

Vi lever i en tid när vi allt oftare hör generaliserande negativa uttalanden om invandrare i allmänhet och asylsökande i synnerhet och där jag möter människor som säger: Man känner sig ingenting värd i Sverige i dag. Dessa människor är samtidigt de som vårdar våra sjuka. Vi lever i en tid när människor som går upp klockan sex på morgonen och ser till att universiteten är städade och fina känner sig osynliggjorda i den politiska debatten. De upplever att ordet invandrare allt som oftast används som synonym till kriminell.

I en tid som denna tycker jag att det Magnus Resare säger är viktigt: Det är ett fåtal individer som förstör för andra.

Därför är min fråga om Magnus Resare är beredd att ta avstånd från uttalanden om att asylsökande generellt skulle vara bedragare.

Anf. 40 MAGNUS RESARE (M) replik:

Fru talman! Jag delar verkligen uppfattningen att väldigt många människor lider väldigt mycket för att några få betar sig riktigt illa i det här landet. Det är ett stort problem, och det är ett problem som är orsakat av er politik, Annika.

Er politik de senaste åren har lett till att människor som aldrig någonsin tidigare har upplevt någon form av rasism i vårt samhälle plötsligt blir misstänkliggjorda på ett helt nytt sätt. Det har ingenting med någon retorik i någon talarstol att göra; det har att göra med att människor ute i samhället har drabbats av den politik som ni har fört under många år. Den var oansvarfull, och den har fått de konsekvenser vi i dag måste ta tag i och åtgärda.

Vi arbetar varje dag för att få ordning på Sverige, och det vore bra om ni krokade arm med oss.

Anf. 41 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Det är rasisternas fel att människor upplever rasism. Det är kriminella som är ansvariga för brotten. Det som händer i dagens retorik är att det har blivit normalt att från bland annat den här talarstolen höra företrädare för ett parti som Magnus Resare samarbetar med generalisera och till exempel kalla alla asylsökande för bedragare.

Min enkla fråga är om Magnus Resare, som i stället talade om ett fåtal individer som förstör för andra, tar avstånd från den typen av generaliserande negativa omdömen om alla asylsökande eller alla invandrare.
(Applåder)

Anf. 42 MAGNUS RESARE (M) replik:

Fru talman! Jag har inte hört någon säga att alla asylsökande är bedragare. Att det finns människor som kommer hit och söker asyl av fel skäl kan vi nog vara överens om. Dessa människor ska inte vara i Sverige. De människor som har behov av skydd ska vara i Sverige.

Anf. 43 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att förvarna om att min röst efter förkylningen inte kommer att räcka till något tolv minuters anförande här i dag.

Fru talman! ”Hur ofta går du runt med ditt pass i fickan?” Det kan framstå som en retorisk fråga, men det är en fråga som fler människor kommer att behöva ställa sig i den framtid som kommer att råda efter att förslaget om ”effektivare verktyg vid inre utlänningskontroller” blir verklighet.

Vi vet redan i dag att personer som har en mörk hudfärg oftare felaktigt misstänks för innehav av narkotika. När vi hade gränskontroller vid Öresundsbron vittnade gränspendlaren Thomas James Thomson om att han stoppats 150 gånger på två års tid – 150 gånger! Han har blivit kroppsvisiterad, och hela proceduren kunde ta uppemot 40 minuter. Det blev alltså 40 minuters extra pendlingstid.

Det förslag som regeringen nu lägger fram kommer att innebära att personer som har ett icke-vitt utseende oftare kommer att stoppas och kontrolleras. Med dessa regler kommer de också att kunna utsättas för mer ingripande åtgärder, som kroppsvisitationer, eller till och med tvingas följa med till en polisstation och bli frihetsberövade under en tid.

Det kan naturligtvis vara motiverat att införa integritets- och frihetsinskränkande lagstiftning, men det behöver i så fall vara både effektivt och proportionerligt. Det är också viktigt att man beaktar barnperspektivet och utreder vilka risker för diskriminering som finns.

Till skillnad från flera av de partier som står bakom förslaget menar vi i Miljöpartiet att de här sakerna måste göras och avvägas innan de integritetskränkande åtgärderna införs. Flera remissinstanser lyfter att så inte har gjorts. Det gäller bland annat Justitieombudsmannen, Advokatsamfundet, Diskrimineringsombudsmannen, som särskilt lyfter att det saknas analys av risk för diskriminering, och Barnombudsmannen, som menar att någon konsekvensanalys ur ett barnperspektiv inte har gjorts.

Därför yrkar jag bifall till reservation 1, som helt enkelt innebär ett avstyrkande av genomförande av förslagen.

Anf. 44 LUDVIG ASPLING (SD) replik:

Fru talman! Det är uppenbart att jag och Annika Hirvonen ser på frågan om inre utlänningskontroll på minst sagt lite olika sätt. Jag tror att en grund till det är att jag har blivit utsatt för inre utlänningskontroller fler gånger än jag kan minnas. Jag är osäker på om Annika Hirvonen har den typen av erfarenhet; hon kan gärna upplysa kammaren om så är fallet.

Annika Hirvonen började sitt anförande med att ställa en retorisk fråga: Hur ofta har du ditt pass med dig? Som en person som har bott som utlänning i andra länder under ganska många år – ungefär sex sju år – har jag ett ganska enkelt svar på den frågan: Varje dag, Annika Hirvonen. När jag bodde i vissa länder hade jag en kopia på mitt pass i plånboken varje dag. Det hade alla andra utlänningar som jag kände också. Det är fullt normalt. I den verkliga världen utanför Sverige och när vi svenskar befinner oss i andra länder är det här fullständigt okontroversiellt. Det är en helt normal del av vardagen.

Som en person som också har blivit utsatt för inre utlänningskontroll bara på grund av mitt utseende, vilket har skett vid ett stort antal tillfällen, kan jag säga att det är helt odramatiskt. Nu tycker inte jag att detta är något som vi i Sverige ska göra. Jag tycker att vi ska hålla oss till de regler som finns om diskriminering och så vidare. Men när det väl sker, om det har skett i Sverige, är det ingenting att sura för. Det har hänt mig hur många gånger som helst, och jag tycker att det har varit helt oproblemiskt.

Den fråga som jag skulle vilja ställa till Annika Hirvonen är: Skulle det kunna vara så att vi har olika inställningar i denna fråga helt på grund av våra olika erfarenheter? Detta är en ganska enkel fråga: Kan Annika Hirvonen förstå varför jag ser det här på ett ganska odramatiskt och naturligt sätt medan det är väldigt dramatiskt för Annika Hirvonen?

Anf. 45 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Med det här förslaget är det inte bara utlänningar som skulle behöva komma ihåg att ta med sig id-handlingar och pass. Polisen kommer inte på förhand att veta om de som utsätts för detta är utlänningar. I och med den erfarenhet vi har och den kunskap vi har om rasprofilering hos polisen och hos andra myndigheter ser jag att det är en överhängande risk att detta kommer att slå väldigt olika.

Jag tror ändå att vi är överens om att detta handlar om integritetsinskränkningar. Min uppfattning är att när man inför så pass allvarliga inte-

gritetsinskränkningar att det till och med kan bli fråga om frihetsberövande måste man vara säker på att det är effektivt och proportionerligt. Och diskrimineringsaspekten behöver säkerställas. Det har inte gjorts. Därför landar vi i slutsatsen att detta behöver avslås.

Mitt antagande är att frågorna om effektivitet, proportionalitet, antidiskriminering, barns rättigheter och barnperspektivet inte är lika viktiga för Ludvig Aspling som för Miljöpartiet.

Anf. 46 LUDVIG ASPLING (SD) replik:

Fru talman! När det gäller effektivitet och proportionalitet skulle jag säga att det med råge är uppfyllt i dessa fall. Det som annars tenderar att hända i praktiken är att personer blir misstänkta för brott, och de tas med till stationen för att man sedan ska undersöka vilka de är. Det är ett betydligt större ingrepp. Ur effektivitetssynpunkt är det alltså en klar förbättring.

Sedan gäller det proportionalitet. Är det proportionerligt att ta med en person som inte kan styrka vem den är när alla människor som befinner sig i Sverige har enormt goda möjligheter att göra så om de är här lagligt? Ja, det är självklart att det är proportionerligt.

Det var dock inte den frågan som jag ställde till Annika Hirvonen. Jag har blivit utsatt för inre utlänningskontroller fler gånger än jag kan räkna. Jag satt och funderade på det när jag skrev mitt anförande inför den här debatten. Jag minns inte hur många gånger jag blivit utsatt för detta. Jag har dock aldrig varit utan mina papper. Jag har alltid haft mina papper i ordning. Därför har det alltid varit fullständigt odramatiskt. Och det är därför som jag ser den här frågan som odramatisk. Om jag har klarat av att visa leg lite då och då när jag har bott i andra länder tror jag nog att de personer som flyttar till Sverige också klarar av att visa leg lite då och då.

Annika Hirvonen valde att inte svara på min fråga, om hon kan förstå varför vi ser på detta så pass olika. Jag har min egen teori, och den är helt enkelt att jag är en vuxen människa och att jag därför kan se denna sak för vad den faktiskt är. Det är fullständigt odramatiskt att behöva visa sitt leg. Jag är säker på att Annika Hirvonen har gjort det när hon har handlat på Systembolaget eller när hon har gjort något annat som kräver leg. Det är en helt naturlig del av vardagen. Det är dessutom viktigare än någonsin med tanke på hur Sverige ser ut i dag.

Anf. 47 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Jag brukar inte lagstifta utifrån mina personliga erfarenheter, men var och en här i riksdagen får naturligtvis basera sina beslut på de grunder som man själv finner lämpligast.

Jag lutar mig bland annat mot den kritik som tunga remissinstanser har lämnat mot detta förslag – Justitieombudsmannen, Advokatsamfundet, Diskrimineringsombudsmannen och Barnombudsmannen. De påpekar bland annat att det kan ifrågasättas om förslaget kommer att vara just så effektivt och proportionerligt som Miljöpartiets uppfattning är att det ska vara om man inför integritetsinskränkningar.

Detta förslag innebär faktiskt att personer kommer att kunna utsättas för kroppsvisitation och frihetsberövande utan att ha misstänkts för någon form av brott.

Vi menar att ett förslag ska uppfylla de här kraven. Den risk för diskriminering och rasprofilering som finns vid inre utlänningskontroller behöver tas på allvar. Jag tror att vi alla minns skandalerna kring Reva för ett antal år sedan i samband med polisens inre utlänningskontroller. Det är väldigt angeläget att polisen uppbär det största av förtroenden och att den lagstiftning som medger inskränkningar i människors integritet och frihet från statens och myndigheternas sida ska vara effektiv och proportionerlig och inte diskriminera.

Anf. 48 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! För oss kristdemokrater och för regeringen är det centralt att vi har kontroll över vilka som finns i Sverige. Det är viktigt inte minst ur ett säkerhetsperspektiv. Att vistas olagligt i Sverige utgör en potentiell säkerhetsrisk, men det kan också leda till en sårbarhet och en risk för utnyttjande för den enskilda individen.

Vi kan konstatera att i dag vistas ett antal människor i Sverige utan tillstånd. Detta skuggsamhälle måste motarbetas för att öka Sveriges säkerhet men också för att motverka att individer utnyttjas på olika sätt.

Den regering som vi har i Sverige hanterar denna fråga liksom övriga frågor med stor respekt för både barns och vuxnas behov och rättigheter, men vi ser också ytterligare åtgärder som behöver genomföras för att man ska veta vem som verkligen vistas i vårt land. Att veta vem som finns innanför våra gränser är en del i arbetet med att skapa den säkerhet som Sveriges invånare är värda.

Som en del i omläggningen av migrationspolitiken är det angeläget att myndigheterna har de verktyg som krävs för att upprätthålla den reglerade invandringen och motverka att personer befinner sig i landet utan tillstånd. Den proposition som vi nu diskuterar innebär att myndigheterna får bättre förutsättningar att klarlägga identiteten på en utlänning som vistas i Sverige och att säkerställa att han eller hon har laglig rätt att vistas här.

I propositionen föreslås bland annat att det ska vara möjligt för en polisman eller en tjänsteman vid Kustbevakningen att vid en inre utlänningskontroll kroppsvisitera en person för att eftersöka pass och andra identitetshandlingar. Det ska också finnas en möjlighet att omhänderta pass och identitetshandlingar. Och ett tydligare lagstöd ges för att man under vissa förutsättningar ska kunna ta med en person för utredning av hans eller hennes rätt att vistas i landet.

Fru talman! Sverige har ett växande problem med olovlig vistelse. Det förekommer ett flöde över gränserna av personer som saknar rätt att resa in i landet och vistas här. Det förekommer även att personer reser in med hjälp av falska handlingar och lever här under falsk identitet.

Vi kristdemokrater, liksom regeringen, ser att myndigheterna behöver effektiva verktyg för att kunna kontrollera att en person som vistas här har rätt att göra det och att ett viktigt led i den kontrollen är att personen kan identifieras.

Genom förbättrade kontroller stärks även myndigheternas förutsättningar att skydda barn som riskerar att fara illa, eftersom barn som lever tillståndslöst löper risk att bli utnyttjade på olika sätt och också riskerar att bli indragna i kriminalitet både i egenskap av brottsoffer och som förövare.

Fru talman! Kristdemokraterna konstaterar att det i propositionen anges att en inre utlänningskontroll endast får vidtas om det finns en grundad anledning att anta att en person saknar rätt att uppehålla sig här i landet. Det innebär alltså att en inre utlänningskontroll inte får göras enbart på grund av att en person har ett utseende som uppfattas som utländskt eller på grund av att han eller hon talar ett visst språk eller har ett visst namn. Det framgår också av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Vidare ska beslut om inre utlänningskontroll och beslut om kroppsvisitation dokumenteras. När man ser dessa föreskrifter är i alla fall min bedömning att bestämmelsen om en möjlighet att söka efter pass inte riskerar att tillämpas på ett diskriminerande sätt.

Fru talman! Enligt förslaget ska pass och identitetshandlingar återlämnas om det framkommer att utläningen har rätt att uppehålla sig i Sverige, men för att säkerställa att handlingarna finns i behåll är det också rimligt att de kan omhändertas vid en inre utlänningskontroll för att kontrollera och bevara dem.

Argument har också förts fram för att de föreslagna åtgärderna innebär ett ingrepp i skyddet mot frihetsberövande, men utifrån intresset av att kunna genomföra en inre utlänningskontroll på ett effektivt och ändamålsenligt sätt bedömer jag att detta väger tyngre än den enskildes rätt till frihet just i detta fall.

Man kan också konstatera att de åtgärder som föreslås inte är mer ingripande än vad som redan i dag gäller vid hämtning och skyldigheten att stanna kvar för utredning i samband med kallelse och hämtning. Skyldigheten att stanna kvar gäller dessutom inte längre än nödvändigt och inte längre än sex timmar.

Fru talman! Jag utgår från att regeringen och naturligtvis också riksdagen följer upp de föreslagna lagändringarna fortlöpande och ser därför inte någon anledning att göra en tidssatt uppföljning.

Sammantaget utgör denna proposition ett av stegen i att forma en hållbarare migrations- och integrationspolitik för Sverige. Jag konstaterar att utskottets förslag till beslut har en bred majoritet som också tillstyrker förslagen i propositionen. Med detta vill vi kristdemokrater yrka bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 49 MAURICIO ROJAS (L):

Fru talman! För drygt hundra år sedan publicerade den berömde sociologen Max Weber en essä som heter *Politik som yrke*. I denna essä presenterade Weber ett begreppspar som skulle bli klassiskt angående den etiska måttstocken för våra handlingar: övertygelseetiken och ansvarsetiken.

Övertygelseetiken handlar om att göra det man tror är rätt här och nu utan att tänka på konsekvenserna. Ansvarsetiken å sin sida tar hänsyn till de förväntade följderna av våra beslut och är medveten om att det som kan uppfattas som rätt och gott här och nu i slutändan kan leda till rakt motsatt resultat än det man förväntade sig. Det är vad vi kan kalla den oreflekterade godhetens paradox.

Enligt Weber är den som inte förstår detta politiskt sett ett barn som med sin blinda övertygelse och godhetsiver kan orsaka stor skada. Dessa resonemang var ytterst angelägna 1919, då viljan att avskaffa alla orätt-

visor och skapa ett slags paradiset på jorden hade lett till inrättandet i Ryssland av ett totalitärt helvete under Lenins ledning.

Fru talman! Anledningen till att jag påminner om Max Webers tankegångar om etiken är att de på ett utomordentligt bra sätt fångar mycket av det som präglar denna debatt och över huvud taget de debatter som rör flykting- och migrationsfrågorna. Den moraliska indignation som brukar resa sig inte bara från Lenins svenska ättlingar utan också från andra övertygade godhetsföreträdare ger uttryck för en fullständigt oreflektad övertygelseetik som saknar allt ansvar för följderna av deras förment goda föresatser.

Ta till exempel den migrationspolitik som Vänsterpartiet förespråkar, ofta med entusiastiskt stöd från Miljöpartiet. I detta sammanhang nöjer jag mig med att sammanfatta några av de förslag som finns i Vänsterpartiets senaste kommittémotioner i ämnet.

Partiet vill införa en amnesti och ge uppehållstillstånd till alla de personer som under en viss tid levt i Sverige, oavsett tidigare uppehållsrättslig status och då även till helt olagliga migranter.

Partiet vill också att personer vars utvisnings- eller avvisningsbeslut inte kan verkställas av praktiska skäl ska få permanent uppehållstillstånd.

Den europeiska gräns- och kustbevakningsstyrkan, Frontex, ska avvecklas.

Så kallade asylvisum ska ges till de personer runt om i världen som vill komma till Sverige för att söka asyl.

Dessutom ska transportörsansvaret avskaffas och avtalet mellan Turkiet och Europeiska unionen angående irreguljär migration sägas upp. Detta handlar, som vi vet, om det avtal som till stor del satte stopp för migrationskrisen 2015–2016, och dess avskaffande skulle med all sannolikhet leda till att miljontals nya migranter skulle söka sig till Europeiska unionen.

Fru talman! Jag tror inte att jag behöver göra denna lista ännu längre för att man ska inse att den samlade effekten av den politik som Vänsterpartiet och Miljöpartiet förordar skulle bli en utomordentligt omfattande invandringsvåg som skulle fördjupa alla de mycket allvarliga integrationsproblem som vi redan i dag brottas med.

Begriper den oreflekterade godhetens representanter den mäktiga signaleffekt som förslaget om en regularisering av alla de personer som har befunnits sig i Sverige under en viss tid skulle innebära?

Och om en sådan massiv regularisering genomförs, vem skulle övertyga potentiella migranter och människosmugglare om att inte fler regulariseringar skulle ske i framtiden?

Har man förstått att detta de facto innebär att man inte bara legaliserar utan även uppmuntrar den illegala invandringen?

Förstår Vänsterpartiet och Miljöpartiet att krisen 2015 skulle ihågkommas som en västanfläkt i jämförelse med den kris som deras förslag skulle orsaka?

Sist men inte minst, tror dessa partier att den stora majoriteten av det svenska folket som vill ha en mer restriktiv flyktingpolitik skulle finna sig i en sådan situation?

Prot. 2023/24:34

22 november

-----

*Effektivare verktyg vid
inre utlänningskontroll*

Godhetens självutnämnda företrädare vill säkerligen väl men saknar allt konsekvenstänkande. Ansvarsetiken briljerar med sin frånvaro i vad de föreslår.

Fru talman! I dag finns det en stor majoritet i denna riksdag som hindrar att Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag genomdrivs. Men det skulle kunna ändras om dessa partier får en maktposition, där man skulle kunna villkora ett eventuellt parlamentariskt stöd till en ny regering med att alla eller åtminstone många av dessa partiers förslag genomförs.

Fru talman! Låt mig nu gå in på det som avhandlas i regeringens proposition om effektivare verktyg vid inre utlänningskontroll. Det handlar om att utöka de polisiära befogenheterna i syfte att motarbeta olovliga vistelser i Sverige och, i förlängningen, bekämpa utvidgningen av skuggsamhället.

Alla vet att det i dag finns ett betydande antal människor som lever i Sverige utan att ha laglig rätt att göra det. Ingen vet dock med någon exakthet hur många det kan vara, och vi saknar tillförlitliga kunskaper om hur detta samhälle vid sidan av samhället fungerar.

Det finns vitt skilda uppskattningar om antalet människor som befolkar detta parallella samhälle. Det finns också många vittnesmål om hur livet kan gestalta sig i skuggsamhället, men ingen samlad och tillförlitlig bild finns att tillgå om allt detta.

I en regeringsproposition från mars 2021 sägs följande om antalet personer som kan tänkas befolka skuggsamhället: ”Socialstyrelsen konstaterar i *Social rapport 2010* att det inte finns tillförlitlig statistik över sådana utlännings. Enligt rapporten varierade det beräknade antalet vid den tidpunkten mellan 10 000 och 35 000 och enligt vissa beräkningar var det så många som 30 000–50 000 personer (s. 270). Sedan dess har väldigt många asylsökande sökt sig till Sverige och också andra personer, som inte ansöker om uppehållstillstånd. Även om det inte går att säkert uttala sig om hur många personer som i dagsläget vistas i landet utan tillstånd, är det sannolikt att siffran har ökat väsentligt jämfört med de tidigare uppskattningarna.”

Polisen, å sin sida, har uppmärksammat den koppling som finns mellan de utsatta områdena, skuggsamhället och kriminaliteten. I en rapport från 2017 beskrivs denna koppling på följande sätt:

”Det bedöms finnas verksamheter och resurser i områdena som möjliggör för individer att leva helt utanför det svenska samhällssystemet.

De kriminella nätverken kan ordna boende, arbete, bankverksamhet, skydd och säkerhet för människor som i andra fall har svårt att få dessa tjänster och som i vissa fall vistas olagligt i Sverige. Vilket gör de utsatta områdena attraktiva för de som lever gömda att söka sig till.

I de utsatta områdena sker som exempel en omfattande illegal andrahandsuthyrning av bostäder, illegal låneverksamhet, ett stort utbud på varor som alkohol, tobak och stöldgods som säljs till ett underpris, illegal spelverksamhet och omfattande illegal festverksamhet.”

Men det är inte bara de kriminella nätverken som kan erbjuda de tjänster och det skydd som personer som helt lever vid sidan av det etablerade samhället behöver. Olika separatistiska strukturer, allt från klaner till islamistiska organisationer, kan vara lika eller mer förmögna att göra det och på det viset utvidga den bas av klienter och proselyter som ger mänsklig näring åt dessa systemhotande strukturer. Skuggsamhällets radikala utan-

förskap är därför en av brottslighetens och separatismens främsta mänskliga resurskällor.

Fru talman! De som vill bekanta sig närmare med skuggsamhällets grymma verklighet borde läsa Liza Alexandrova-Zorinas bok *Imperiets barn*, som publicerades tidigare i år. Den handlar om hänsynslös exploatering, maffior och allehanda profitörer som frodas tack vare vår oförmåga att effektivt bekämpa detta gissel. Den som läser denna bok och fortfarande motsätter sig regeringens förslag om effektivare verktyg vid utlänningskontroll, som Vänsterpartiet och Miljöpartiet gör, har de facto valt sida, maffiornas sida, människosmugglarnas sida, den hänsynslösa exploaterings sida och den aningslösa övertygelseetikens sida.

Fru talman! Jag vill slutligen påminna om följderna av den debatt som år 2012 blossade upp kring de utökade inre utlänningskontrollerna som felaktigt associerades med Revaprojektet.

Vi vet att det handlade om en fullständigt missvisande hopkoppling av två helt olika företeelser där polisen kritiserades för påstådd rasprofilering och andra förmenta missförhållanden.

En högljudd koalition bildades då som innefattade ett brett spektrum av övertygelseetikens företrädare, från militanta vänsterpartister och högröstade journalister till människorättsaktivister och aningslösa pojkrumsliberaler. Följden blev att regeringen och polisen sattes på defensiven och kände sig tvungna att drastiskt minska antalet inre utlänningskontroller.

År 2012 genomfördes drygt 42 000 sådana kontroller. Det är en siffra som hade mer än halverats fyra år senare och 2020 reducerats till en fjärdedel. På det viset underlättades skuggsamhällets fortsatta tillväxt med alla de problem som associeras med skugg- och parallellsamhällets existens. Övertygelseetiken segrade i den så kallade Revadebatten och lyckades åsamka stor skada på hela den framtida svenska samhällsutvecklingen.

I dag vill den oreflekterade godhetens företrädare hindra oss att på ett effektivt sätt ta upp kampen mot skuggsamhällets gissel. Som tur är finns det numera en stor majoritet i denna kammare som inte är beredd att följa den oreflekterade övertygelseetikens väg, men, och detta bör betonas, den skulle kunna förändras om Vänsterpartiet och Miljöpartiet får möjlighet att villkora ett eventuellt stöd till en viss regeringsbildning med att deras förslag genomförs.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservation.

(Applåder)

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 20.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.16 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Prot. 2023/24:34

22 november

-----

*Effektivare verktyg vid
inre utlänningskontroll*

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 20 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU19 Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU8 Nya bestämmelser om hur Sjunde AP-fonden ska lämna hållbarhetsinformation

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU18 Förvärv och förvaltning av vissa kreditavtal

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU5 Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU4 Grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Gruppens bestämning vid talan om åtgärder för gottgörelse)

1. utskottet

2. res. (S, V, MP)

Votering:

165 för utskottet

122 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 56 M, 20 C, 15 KD, 11 L, 1 -

För res.: 90 S, 18 V, 14 MP

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

CU5 Digitala bolags- och föreningsstämmor

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU8 Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Lagstiftningens framtida utformning)

1. utskottet
2. res. (SD)

Votering:

224 för utskottet

63 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 56 M, 18 V, 20 C, 15 KD, 14 MP, 11 L

För res.: 62 SD, 1 -

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

CU18 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner

1. utskottet
2. res. (S, V, C, MP)

Votering:

145 för utskottet

142 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 56 M, 15 KD, 11 L, 1 -

För res.: 90 S, 18 V, 20 C, 14 MP

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

TU3 Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU4 Ändrade regler om direkttilldelning av avtal om kollektivtrafik på järnväg

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU6 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot organiserad brottslighet

Punkt 1 (Genomförande av rekommendationer)

1. utskottet
2. res. (S, V, MP)

Votering:

165 för utskottet

122 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 56 M, 20 C, 15 KD, 11 L, 1 -

För res.: 90 S, 18 V, 14 MP

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

**JuU7 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens hantering av
mängdbrott**

Punkt 1 (Genomförande av rekommendationer)

1. utskottet

2. res. (V, MP)

Votering:

255 för utskottet

32 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 62 SD, 56 M, 20 C, 15 KD, 11 L, 1 -

För res.: 18 V, 14 MP

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU6 Effektivare verktyg vid inre utlänningskontroll

Punkt 1 (Effektivare verktyg vid inre utlänningskontroll)

1. utskottet

2. res. 1 (V, MP)

Votering:

255 för utskottet

32 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 62 SD, 56 M, 20 C, 15 KD, 11 L, 1 -

För res. 1: 18 V, 14 MP

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

Punkt 2 (Uppföljning av de nya befogenheterna)

1. utskottet

2. res. 2 (C)

Votering:

235 för utskottet

20 för res. 2

32 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 62 SD, 56 M, 15 KD, 11 L, 1 -

För res. 2: 20 C

Avstod: 18 V, 14 MP

Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 6 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 november

2023/24:206 Framtiden för trygghetspensionen

av Åsa Eriksson (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2023/24:207 Indexering av sjuk- och aktivitetsersättning

av Jessica Rodén (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2023/24:208 Krisen i byggindustrin och dess påverkan på arbetsmarknaden

av Serkan Köse (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2023/24:209 Stark järnväg för ökad försvarsförmåga

av Lars Isacson (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:210 Inverkan på kulturlivet av budgetnedskärningar på folkbildningen

av Lawen Redar (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2023/24:211 Insatser för en jämlik kulturskola

av Lawen Redar (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

§ 22 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 november

2023/24:279 Införande av lärlingskrav vid upphandling inom byggsektorn

av Serkan Köse (S)

till statsrådet Erik Slottner (KD)

2023/24:280 Gode män och mobilt bank-id

av Erik Hellsborn (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:281 Inrättandet av en bostadskommission för byggsektorn

av Serkan Köse (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:282 Konsekvenser för personer som är beroende av teleslinga

av Jessica Rodén (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:283 Tillgång till idrott för alla oavsett ekonomisk bakgrund

av Serkan Köse (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 21 november

2023/24:236 Västlänkens fortsatta framtid

av *Carina Ödebrink* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:237 Regeringens hantering av flygplatsutredningen

av *Peter Hedberg* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:246 Utbyggnad av dubbelspår på Nynäsbanan för Norvik Hamn

av *Serkan Köse* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:247 Trafiksäkerhet på väg 225 i Nynäshamn

av *Serkan Köse* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:249 Regeringens relation till den svenska modellen

av *Sofie Eriksson* (S)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2023/24:248 Regeringens inställning till den svenska modellen

av *Teresa Carvalho* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister *Johan Pehrson* (L)

2023/24:257 Säkerheten på Stallbackabron

av *Jonathan Svensson* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

§ 24 Kammaren åtskildes kl. 16.09.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 18 anf. 31 (delvis)
och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

§ 1	Avsägelse.....	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 4	Anmälan om granskningsrapport	2
§ 5	Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 6	Ärende för bordläggning.....	3
§ 7	Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia	3
	Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU19.....	3
	Anf. 1 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	3
	(Beslut fattades under § 20.).....	4
§ 8	Nya bestämmelser om hur Sjunde AP-fonden ska lämna hållbarhetsinformation.....	4
	Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU8.....	4
	(Beslut fattades under § 20.).....	4
§ 9	Förvärv och förvaltning av vissa kreditavtal	4
	Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU18.....	4
	(Beslut fattades under § 20.).....	4
§ 10	Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU	4
	Skatteutskottets betänkande 2023/24:SkU5	4
	(Beslut fattades under § 20.).....	4
§ 11	Grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen	5
	Civilutskottets betänkande 2023/24:CU4	5
	Anf. 2 BJÖRN TIDLAND (SD).....	5
	Anf. 3 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik	5
	Anf. 4 BJÖRN TIDLAND (SD) replik.....	6
	Anf. 5 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik	6
	Anf. 6 BJÖRN TIDLAND (SD) replik.....	6
	Anf. 7 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S)	6
	Anf. 8 LARS BECKMAN (M) replik	7
	Anf. 9 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik	8
	Anf. 10 LARS BECKMAN (M) replik	8
	Anf. 11 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S) replik	8
	Anf. 12 LARS BECKMAN (M).....	9
	Anf. 13 KATARINA LUHR (MP).....	10
	Anf. 14 LARS BECKMAN (M) replik	10
	Anf. 15 KATARINA LUHR (MP) replik.....	11
	Anf. 16 LARS BECKMAN (M) replik	11
	Anf. 17 KATARINA LUHR (MP) replik.....	12
	(Beslut fattades under § 20.).....	12
§ 12	Digitala bolags- och föreningsstämmor.....	12
	Civilutskottets betänkande 2023/24:CU5	12

(Beslut fattades under § 20.)	12
§ 13 Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat.....	13
Civilutskottets betänkande 2023/24:CU8.....	13
Anf. 18 MARTIN WESTMONT (SD).....	13
(Beslut fattades under § 20.)	14
§ 14 Subsidiaritetprövning av kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner	14
Civilutskottets utlåtande 2023/24:CU18	14
Anf. 19 JENNIE WERNÄNG (M).....	14
Anf. 20 MARKUS KALLIFATIDES (S)	15
Anf. 21 LILI ANDRÉ (KD).....	17
(Beslut fattades under § 20.)	17
§ 15 Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post	18
Trafikutskottets betänkande 2023/24:TU3.....	18
(Beslut fattades under § 20.)	18
§ 16 Ändrade regler om direkttilldelning av avtal om kollektivtrafik på järnväg	18
Trafikutskottets betänkande 2023/24:TU4.....	18
(Beslut fattades under § 20.)	18
§ 17 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot organiserad brottslighet	18
Justitieutskottets betänkande 2023/24:JuU6.....	18
Anf. 22 KATJA NYBERG (SD).....	18
Anf. 23 PETTER LÖBERG (S)	20
Anf. 24 TORSTEN ELOFSSON (KD)	22
Anf. 25 RASMUS LING (MP)	23
(Beslut fattades under § 20.)	24
§ 18 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens hantering av mängdbrott	24
Justitieutskottets betänkande 2023/24:JuU7.....	24
Anf. 26 PETTER LÖBERG (S)	24
Anf. 27 KATJA NYBERG (SD).....	26
Anf. 28 FREDRIK KÄRRHOLM (M).....	28
Anf. 29 ULRIKA LILJEBERG (C)	29
Anf. 30 TORSTEN ELOFSSON (KD)	30
Anf. 31 MARTIN MELIN (L)	32
Anf. 32 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	34
Anf. 33 RASMUS LING (MP)	35
(Beslut fattades under § 20.)	35
§ 19 Effektivare verktyg vid inre utlänningskontroll.....	36
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2023/24:SfU6	36
Anf. 34 OLA MÖLLER (S)	36
Anf. 35 TONY HADDOU (V).....	37
Anf. 36 LUDVIG ASPLING (SD).....	38
Anf. 37 JONNY CATO (C)	41
Anf. 38 MAGNUS RESARE (M).....	41

Anf. 39 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik.....	43
Anf. 40 MAGNUS RESARE (M) replik.....	44
Anf. 41 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik.....	44
Anf. 42 MAGNUS RESARE (M) replik.....	44
Anf. 43 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	44
Anf. 44 LUDVIG ASPLING (SD) replik.....	45
Anf. 45 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik.....	45
Anf. 46 LUDVIG ASPLING (SD) replik.....	46
Anf. 47 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik.....	46
Anf. 48 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD).....	47
Anf. 49 MAURICIO ROJAS (L)	48
(Beslut fattades under § 20.).....	51
Ajournering.....	51
Återupptaget sammanträde.....	52
§ 20 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	52
FiU19 Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia.....	52
FiU8 Nya bestämmelser om hur Sjunde AP-fonden ska lämna hållbarhetsinformation	52
FiU18 Förvärv och förvaltning av vissa kreditavtal	52
SkU5 Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU	52
CU4 Grupptalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen.....	52
CU5 Digitala bolags- och föreningsstämmor	52
CU8 Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat	52
CU18 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner	53
TU3 Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post	53
TU4 Ändrade regler om direkttilldelning av avtal om kollektivtrafik på järnväg	53
JuU6 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot organiserad brottslighet.....	53
JuU7 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens hantering av mängdbrott.....	54
SfU6 Effektivare verktyg vid inre utlänningskontroll	54
§ 21 Anmälan om interpellationer.....	55
§ 22 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	55
§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	56
§ 24 Kammaren åtskildes kl. 16.09.....	56